

ΜΟΥΣΙΚΗ-ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΤΟΣ Α'
1921

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΜΕΤΑ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ Α'
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ πρόγραμμα τῆς Μουσικῆς Ἐπιθεωρήσεως.— Αἰσθητικὴ (Ἄρμ. Μαρσίκ).
Camille Saint-Saëns ἐν Ἀθήναις.— Τὰ Δημοτικά μας τραγούδια (Ὅρφεύς).
Ἡ Φιλαρμονικὴ Αἰγίου (Κ. Παπαδημητρίου).— Συναυλίαι Χωραφᾶ ἐν Κεφαλ-
ληνίᾳ.— Ἀνταποκρίσεις ἐκ Κύπρου.— Κύπριοι καλλιτέχναι.— Ἡ μουσικὴ
κίνησις ἐν Ρουμανίᾳ (Γ. Σκλάβος).— Ἀπὸ τὰ μαγικὰ παλάτια τῆς Τέχνης τοῦ
Φρειδερίκου Σοπὲν (Α. Νεξερίτης).— Ὁ θάνατος τοῦ Καροῦσο.— Ἡ Ἑλληνικὴ
Μουσικὴ (3 Διαλέξεις Π. Α. Ζαχαρία).— Διάφορα καὶ Εἰκόνας.
Μουσικὸν Παράρτημα (Ἡ Βαγγελιώ, Δημῶδες Ἀρχαδίας).

Δόγω τῆς καλλιτεχνικωτέρας παραστάσεως τοῦ περιοδικοῦ καὶ τῶν μεγάλων δυσχερειῶν
ἃς παρουσιάζει κατὰ τὰς σημερινὰς περιστάσεις κάθε νέα ἔκδοσις, δὲν κατέστη δυνατόν
νὰ κυκλοφορήσῃ ἐντὸς τοῦ Σεπτεμβρίου τὸ παρὸν πρῶτον τεῦχος, συμφώνως τῇ ἀγγελίᾳ.

ΘΕΟΔ. Ν. ΣΥΝΑΔΙΝΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

1824-1919

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἔργον μεγάλης μουσικοφιλολογικῆς ἀξίας, συντεταγμένον μετ' ἐπιμελείας πρωτοφανοῦς δι' ἑλληνικὰς
ἐκδόσεις, καλλιτεχνικώτατα τυπωμένον καὶ ἐπὶ ἀρίστου χαρτου.

Ἀπαραίτητον διὰ πάντα μουσικὸν καὶ ἐρασιτέχνην.

Τὸ ὥς δεύτερον τεῦχος μέλλον νὰ ἐκδοθῇ συμπλήρωμα τῆς Ἱστορίας τῆς Νεοελληνικῆς
Μουσικῆς, ἀναμένεται μὲ δικαιολογημένην ἀνυπομονησίαν ἀπὸ τὸν μουσικὸν μας κόσμον.

Ο ΔΙΑΣΗΜΟΣ ΠΙΑΝΙΣΤΑΣ
PADEREWSKI
ΕΚΤΕΛΩΝ
ΔΙΑ ΤΟ WELTE-MIGNON

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ
ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ
ΜΙΧ. ΚΑΖΑΖΗΣ
ΑΘΗΝΑΙ, ΣΤΑΔΙΟΥ 18

ΑΡΙΩΝ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΩΣ ΔΙΕΣΩΘΗ
ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ
ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ
ΜΕΤΑ 62 ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΤΕΜΑΧΙΩΝ

ΥΠΟ

Α. ΡΕΜΑΝΤΑ & Π. Δ. ΖΑΧΑΡΙΑ

“ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ,,

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΜΕΤΑ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

Α' ΕΤΟΣ - ΑΡΙΘ. 1

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΠΑΠΠΑΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1921

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ
ΕΝ ΤΩ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩ ΔΡΑΧ. 2.50

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡ. 25 - ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΦΡ. 25 - ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΔΟΛ. 5
ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡ. 15

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ 19

Πρὸς τὸν Μουσικὸν Ἑλληναὺς Μουσικὸν
Τὸν παρὸν ἐν λόγῳ διατίθεται ὁ συντάκτης.
ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Ὀκτωβρίου 1921.

Ν. Πάππας

Ε. ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΤΟΥ ΩΔΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΕΝ ΤΩ ΩΔΕΙΩ ΗΡΩΔΟΥ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. C. SAINT-SAËNS

(Ἴδε σχ. ἄρθρον ἐν σελ. 4)

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΣ

Ἀγγέλλοντες πρὸ μηνὸς τὴν ἔκδοσιν τῆς ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΣ ἐτονίζομεν ὅτι ἡ ἔλλειψις περιοδικοῦ παρακολουθοῦντος τὴν μουσικὴν κίνησιν τοῦ τόπου ἦτο πλέον ἢ καταφανής. Ἡ σκέψις αὕτη ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων δεδικαιολογημένη ἐκ τῆς εὐμενοῦς ὑποδοχῆς, ἥς ἔτυχε παρὰ τῷ μουσικῷ καὶ φιλομούσῳ κόσμῳ τῆς πρωτεύουσας, τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἔξω ἑλληνισμοῦ ἡ ἀγγελία τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος περιοδικοῦ. Ἡ «Μουσικὴ Ἐπιθεώρησις», κατόπιν τούτου καὶ ἐν πλήρει συναισθήσει τῶν ὑπ' αὐτῆς ἀναλαμβανομένων ὑποχρεώσεων πρὸς τὴν ἑλληνικὴν μουσικὴν τέχνην, ἔρχεται νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν ἀνάπτυξιν, τὴν δημιουργίαν, μᾶλλον εἰπεῖν, αὐτῆς εἰς στιγμὰς ἄκρως ἐπικαίρους τοῦ ἔθνικοῦ ἡμῶν βίου. Ὁ μεταπολεμικὸς ἀγὼν, ὁ ἐξ ἴσου ἐπίμοχθος καὶ βαρὺς, θὰ στραφῇ, ὡς εἰκός, ἐπὶ τὴν προσπάθειαν τῆς εὐρυτέρας πνευματικῆς ἀναπτύξεως τοῦ τόπου, παραλλήλως δὲ πρὸς αὐτὴν νέοι καλλιτεχνικοὶ ὀρίζοντες ἀναμφιβόλως θὰ διανοιγῶσιν, οἱ δὲ σκαπανεῖς τῆς ὥραιας τέχνης θὰ ὀδεύσωσι σεμνοὶ αὐτῆς ἱεροφάνται τὸν φωτεινὸν δρόμον τῆς ἐξελίξεως, δαδοῦχοι τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ «Μουσικὴ Ἐπιθεώρησις», ἀγγέλλουσα τὴν ἔκδοσιν αὐτῆς, ὑπεσχέθη πρὸς τὸ κοινόν, ὅτι τῇ βοήθειᾳ τῶν ἠθικῶν κεφαλαίων ἅτινα προτέρως ἐξησφάλισε, θὰ ὑποστηρίξῃ ἐν τῷ μέτρῳ τῶν ἀσθενῶν αὐτῆς δυνάμεων τὸν εὐγενῆ αὐτὸν καὶ καλὸν ἀγῶνα, ἐν πνεύματι ἄκρας ἀνιδιοτελείας καὶ μὲ τὴν ζηλευτὴν ἐπιθυμίαν τῆς προαγωγῆς τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, θὰ παρακολουθήσῃ τὴν μουσικὴν κίνησιν εἰς ὅλας αὐτῆς τὰς ἐκδηλώσεις, διαθέτουσα ἰδιαιτέρας στήλας διὰ τὴν μουσικὴν τῶν συναυλιῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, διὰ τὸ μουσικὸν θέατρον, τὴν μουσικὴν κίνησιν τῶν Ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ, διὰ τὴν μουσικὴν ἐκπαίδευσιν, τὴν μουσικὴν κριτικὴν, ὡς καὶ διὰ τὴν ἑλληνικὴν μουσικὴν, ἐκκλησιαστικὴν, δημώδη καὶ νεοελληνικὴν. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ παρόντος πρώτου τεύχους, κολακευόμεθα νὰ πιστεύωμεν, ὅτι θὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ μουσικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ «Μουσικὴ Ἐπιθεώρησις» ὡς βάσιν τοῦ προγράμματός της θέτει τὴν ἐνθάρρυνσιν πάσης εὐσυνειδήτου καλλιτεχνικῆς ἐργασίας, διακρίνουσα αὐτὴν ἀπὸ κάθε ἄλλης, ἔχουσαν ὡς βάσιν ἐσφαλμένας καλλιτεχνικὰς κατευθύνσεις. Τὸ ἔργον τῆς Κριτικῆς θὰ εἶναι ἐμπειστευμένον εἰς χεῖρας ἀρμοδίων δι' ἕκαστον κλάδον. Τὸ περιοδικὸν θὰ συνοδεύηται ὑπὸ μουσικοῦ Παραρτήματος, ἐν τῷ ὁποίῳ θὰ δημοσιεύωνται ἔργα κατὰ προτίμησιν ἑλληνικά.

Μὲ τοιαῦτα γενικῶς ἰδανικά καὶ μὲ τὴν πνευματικὴν βοήθειαν πάντων τῶν ἀριστέων τῆς τέχνης καὶ τῆς φιλολογίας αὐτῆς, κατερχόμεθα εἰς τὴν εὐρείαν αὐτῆς παλαίστραν, ἐν πεποιθήσει ὅτι συγχρονίζομεν τὴν πενιχρὰν ἡμῶν προσπάθειαν πρὸς τὴν πνευματικὴν ἐν γένει ἀναγέννησιν τοῦ τόπου καὶ μὲ τὴν μυχίαν ἐλπίδα ὅτι θέλομεν προσθέσει καὶ ἡμεῖς, ἐν τῇ προσπαθείᾳ ταύτῃ, μικρὸν τινα λίθον εἰς τὸ θεμελιωθὲν ἤδη λαμπρὸν μουσικὸν οἰκοδόμημα τῆς συγχρόνου μεγάλης πατρίδος.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ

«Omnia praetereunt, redeunt, nihil interit». **Τὰ πάντα παρέρχονται, τὰ πάντα ἐπανέρχονται, τίποτε δὲν ἀποθνήσκει** λέγουσιν οἱ λατῖνοι. Τὰ πάντα, ἐπαναλαμβάνονται, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον εἶνε ἠνωμένα μὲ ἀδιάκοπον καὶ ἰσχυρὸν νῆμα, συχνάκις δὲ τὸ μέλλον εἶνε ἀνάστασις τοῦ παρελθόντος. Ἡ ἐγκατάλειψις ἐνίων μουσικῶν τύπων, ἡ ἐπάνοδος εἰς ἐγκαταλειμμένους ἤδη τοιούτους, ἀκόμη δὲ καὶ ἡ ἀναπόδραστος ἀνάγκη τῆς δημιουργίας νέων, ἐξαοτῶνται ἀπὸ τὰς ψυχικὰς ὁρμὰς τῶν λαῶν. Ἡ πλειονότης τῶν μουσικῶν κριτικῶν δὲν ἀσχολεῖται μὲ τὴν γενικὴν ψυχικὴν κατάστασιν τῆς ἐποχῆς εἰς τὴν ὁποίαν, ἐν τούτοις, ἀνήκουσι καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι. Ἵνα δὲ ἐπιτύχωσιν οὗτοι τὴν ἀμεροληψίαν θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ μὴ ἐνησχολοῦντο περὶ τὴν σύγκρισιν τῆς ἀρμονίας πρὸς τὴν ρυθμικὴν, ἐντυπώσεις, ἐκ τῶν ὁποίων εἶνε ἐμπειστωμένα τὰ ὄψα τῶν ἀπὸ τῆς παιδικῆς αὐτῶν ἡλικίας, νὰ μελετήσωσι δὲ μᾶλλον τὰ δοκίμια τῶν νέων ἐν τῇ ἐρευνῇ τοῦ πνεύματος καὶ τῶν κλίσεων αὐτῶν πρὸς νέαν τινα τέχνην. Ἐπιβάλλεται ὡσαύτως εἰς αὐτοὺς ἡ βαθεῖα γνῶσις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς διὰ τὴν διάκρισιν, ἐν ἑκάστῃ νέᾳ σχολῇ, ἐκείνου τοῦ ὁποῖου δημιουργεῖται πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ πολλοῦ κοινοῦ, ἀπλήστου εἰς νεωτερισμοὺς καὶ ἐντυπώσεις, ἀπὸ τὴν παραγωγὴν ἣτις παρέχεται, φυσικώτατα ὑπὸ τῶν πνευμάτων τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἡδὴ δεχθῇ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος ἐν τῷ ὁποίῳ ζῶσι δι' αὐτὸν δὲ τὸν λόγον οἱ κριτικοὶ τῶν διαφόρων μουσικῶν τύπων εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀνάγωσιν ἑαυτοὺς ἐκάστοτε εἰς τὸ ἐπίπεδον ἐκείνων οἱ ὁποῖοι δημιουργοῦσι.

«Αἱ πολυσυνθετώτεροι εὐῆχοι παραθέσεις δυνατόν νὰ δικαιολογῶνται εἰς τινὰς μουσικοὺς καὶ νὰ ἀποτελῶσι δι' αὐτοὺς τὴν ἔκφρασιν τῆς ἰδανικῆς τελειότητος, τῆς πλαττομένης ὑπὸ τῆς μουσικῆς φαντασίας αὐτῶν, ἐνῶ τοῦναντίον ἄλλοι ἐπιρρεαζόμενοι ἀπὸ τὴν φαντασίαν τῶν δὲν ἀρκοῦνται εἰς τὰς μεθόδους τῆς κλασσικῆς ρυθμικῆς ἀναζητοῦσι δὲ τὰ μέσα τῆς εἰσαγωγῆς ἐν τῇ μουσικῇ ἐκτελέσει πλείονος ζωῆς καὶ ποικιλίας (Dalcroze). Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἡ ἐπισταμένη μελέτη τῶν ἀνατολικῶν λαϊκῶν θεμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνομεν τὰ ἑλληνικὰ τοιαῦτα, παρέχει μέγα ἐνδιαφέρον, ὡς ἐξασφαλίζουσα ἡμῖν μίαν ἐπὶ πλέον ἀπόδειξιν τῆς μεγάλης ἀληθείας καθ' ἣν, **ὁ ρυθμὸς** ἐν τῇ μουσικῇ εἶνε τὸ μᾶλλον ἀνεξερευνήτον στοιχεῖον τοῦ ὁποῖου, κατὰ κανόνα, παρέμεινεν ἀρκετὰ πτωχὸν μ' ὅλον ὅτι ἀποτελεῖ οὗτος — τοῦτο φαίνεται, τῷ ὄντι παράδοξον — τὸ θεμελιώδες στοιχεῖον τῆς μουσικῆς· διότι ἡ μὲν μελωδία δυνατόν νὰ ἀπέχῃται τοῦ ρυθμοῦ, ἐνῶ οὗτος, κατ' ἀντίθεσιν ἐνυπάρχει καὶ εἰς τὸν ἀπλούστερον κρότον... Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἡ μελέτη τῶν ἑλληνικῶν δημοδῶν ᾠσμάτων εἶνε τὰ μάλιστα ἐνδιαφέροντα, διότι περιλαμβάνει ἐν αὐτοῖς ἀληθῆς ρυθμικὸς θησαυρὸς ὅστις κατ' ἐμὴν γνώμην καθιστᾷ αὐτὰ πολυτιμώτερα ἢ ὁ χρωματικὸς αὐτῶν χαρακτήρ, ὁ τὸσον συνήθης εἰς τὰ ἀνατολικά ἐν γένει ᾠσματα. Οὕτω, πῶς ἐξηγεῖται τὸ περιεργὸν φαινόμενον εἰς τὰ κλέφτικα τραγούδια, εἰς τὰ ὁποῖα ἐξελίσσεται ἡ μελωδία ἐσπερημένη καθωρισμένου ρυθμοῦ καὶ ἐν τούτοις, ἀπολύτως

ἀκριβῆς καὶ μὲ τόσῃν καινοφανῇ ἔκφρασιν ἡ τὸ ἀκόμη πλέον παράδοξον τῶν χορῶν ἐκείνων οἵτινες ἀνάγονται εἰς ρυθμικὰς διαιρέσεις $\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$ καὶ $\frac{15}{8}$ τοὺς ὁποίους οἱ χωρικοὶ ἔδουσι μετὰ τόσης εὐχερείας καὶ φυσικότητος; Καὶ τὸ πλέον ἀξιοσημείωτον καὶ προτρεπτικόν, ἀπὸ ἀπόψεως ἐρευνῆς νέων ρυθμικῶν τύπων τῶν γνωστῶν δημοδῶν ᾠσμάτων τὰ ὁποῖα εὐρέθησαν ἀνήκοντα εἰς ρυθμὸν $\frac{3}{4}$ καὶ τῶν ὁποίων αἱ μελωδικαὶ περιόδοι, ἀντὶ νὰ διακρίνῃται **εἰς δύο** κοινὰ καὶ τετριμμένα μέτρα τῶν $\frac{1}{4}$, διαιροῦνται εἰς μέτρα $\frac{3}{4}$ ἀκολουθούμενα ἀπὸ $\frac{2}{4}$ καὶ πάλιν, $\frac{3}{4}$. Καὶ ὅσον ἀφορᾷ ἄλλα τινὰ ᾠσματα, διαφόρου ὅλως συλλήψεως, ταῦτα παρέχουσι τὴν ἀπόδειξιν ἀρχαιοτέρας μελωδικῆς παραδόσεως, θὰ ἠδύνάτο τις δὲ ν' ἀποφανθῇ ὅτι εἶνε συντεθειμένα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν κλιμάκων.

Παρίσταται ἀνάγκη ἐπιβεβλημένη νὰ ταξειδεύσωσιν οἱ ἐντεταλμένοι διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν, νὰ ἐξετάσωσι τὸ ἄσμα τῶν χωρικῶν καὶ νὰ σημειώσωσιν ἐπακριβῶς τὰ μέλη τὰ ὁποῖα δὲν συνελέγησαν μέχρι τοῦδε, μὲ τὴν ἀπόδοσιν δὲ τοῦ χρόνου νὰ περισυλλέξωσι τὰς ἀγνώστους ἢ πολὺ ὀλίγον γνωστὰς ἑλληνικὰς μελωδίας. Αἱ μελωδίαὶ αὗται γινόμεναι γνωστὰς εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον θὰ ἀπεδείκνυνον τρανῶς ὡς ἀποδεικνύουσι τοῦτο τὰ μέχρι τοῦδε ὀλίγα καὶ γνωστὰ ὑποδείγματα, ὅτι, παλαιὰ τις παράδοσις, **παρθένος πάσης εὐρωπαϊκῆς ἐπιδράσεως**, καί, φανερῶς, ἐγκαταλειμμένης μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῶν ἀνεπτυγμένων πνευμάτων τῶν δελεασμένων ὑπὸ τῆς ἐξελίξεως τῶν πραγμάτων διετηρήθη ὑπὸ τῶν ἑλλήνων χωρικῶν τῶν τὸσον ἐρωτευμένων, κυριολεκτικῶς, ἀπὸ τὰ ἐπιτόπια αὐτῶν μελωδήματα.

Τοῦτο δὲ ἀποδεικνύει ἀκριβῶς, ὡς ἐλέχθη ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς παρούσης πραγματείας ὅτι τὰ πάντα ἐπαναλαμβάνονται, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον εἶνε ἠνωμένα μὲ ἀδιάκοπον καὶ ἰσχυρὸν νῆμα, συχνάκις δὲ τὸ μέλλον εἶνε ἀνάστασις τοῦ παρελθόντος. Θὰ ἐπεθύμουν ἵνα ἡ μέλλουσα ἑλληνικὴ σχολὴ ἐδραιώσῃ τὴν βάσιν αὐτῆς καὶ στηρίξῃ τὸ ἴδιον αὐτῆς style ἐπὶ τοῦ λαϊκοῦ χρώματος, μὲ τὸν καταπλήσσοντα πλοῦτον αὐτοῦ χωρὶς νὰ δανεισθῇ τι τὸ παράπαν παρὰ τῶν διασήμεων ξένων σχολῶν τῶν ὁποίων ὡσαύτως, ἅπασαι αἱ ἀποκαλύψεις καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν ὅλα ὀφείλονται εἰς τὸ ἐθνικὸν αὐτῶν χρῶμα.

Δὲν εἶνε πρέπον, ἐν τούτοις, νὰ παρασιωπήσωμεν ὅτι κάθε νέος τεχνικὸς τύπος εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑποστηρίξῃ ἀγῶνα ἵνα ἐπιβληθῇ, διότι γεννᾶται πλήρης πίστεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ, εὐρίσκεται δὲ ἀντιμέτωπος ἐνόχων κριτῶν, θιασωτῶν τῆς ἀρχαίας θρησκείας καὶ πρὸ κοινοῦ, μὲ προκατειλημμένην τὴν ἀκοήν. Οἱ μόνοι οἱ ὁποῖοι δέχονται αὐτὸν χωρὶς καλὰ καλὰ νὰ τὸν ἐννοώσιν εἶνε οἱ βέβηλοι, οἱ φιλολογοῦντες καὶ οἱ snobs. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἀρέσκονται νὰ ὑποκρίνονται δημοσίᾳ ὅτι ἐχώνευσαν πᾶν ὅ,τι εἶνε καινοφανές, ἔστιν ὅτε δὲ συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ θριαμβεύσῃ ὅ,τι εἰς τὴν ἀρχὴν φαίνεται ἥττον παραδεκτόν, παρέχοντες ἐνίοτε πραγματικὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὰς νέας καλλιτεχνικὰς ἐμφανίσεις. Οἱ μουσικοὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτοὺς μικρὸν κατὰ μικρόν, δελεαζόμενοι ἀπὸ τὰς νέας μελωδίας καὶ τοὺς νέους ρυθμούς.

ΑΡΜΑΝΔΟΣ ΜΑΡΣΙΚ

CAMILLE SAINT-SAËNS EN ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐξεδόθησαν αἱ ἐπετηρίδες τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν τῶν σχολ. ἐτῶν 1919-1920 καὶ 1920-1921, περιέχουσαι τὴν καλλιτεχνικὴν κίνησιν τοῦ ἰδρύματος κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη (προσωπικόν, πίνακες μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, προγράμματα συναυλιῶν καὶ ἀποτελέσματα ἐξετάσεων). Ἐν παραρτήματι τῆς ἐπετηρίδος 1919-1920 δημοσιεύεται λεπτομερὴς περιγραφή τῶν περιφήμων μουσικῶν ἐορτῶν, αἵτινες ἐδόθησαν ὑπὸ τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις διαμονὴν τοῦ μεγάλου Συνθέτου κ. Camille Saint-Saëns.

Ἡ περιγραφή τῶν ἐορτῶν, γενομένη μετὰ ζηλευτῆς ἐπιμελείας καὶ καλαισθησίας παρὰ τοῦ γραμματέως τοῦ Ὁδείου κ. Κ. Παπαδημητρίου περιέχει εἰς τρία τυπογραφικὰ φύλλα ζωντανὰ ἀναπαράστασιν τῶν ὥραιων ἐορτῶν, αἱ ὁποῖαι ἔληξαν διὰ τῆς πράγματι ἀρχαιοπρεποῦς δεξιώσεως τοῦ ἐνδόξου Διδασκάλου ἐν τῷ Ὁδεῖῳ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ. Εὐτυχῶς ἡ ἔκθεσις τοῦ Ὁδείου συνοδεύεται καὶ μετὰ τὰς εἰκόνας τῆς ἐορτῆς καὶ τὸ γεγονός τοῦτο ζωντανεῖται τὴν ὥραν ἄλλως τε ἀφήγησιν τοῦ κ. Παπαδημητρίου. Ὁ διερχόμενος τὰς ὥρας σελίδας τῆς ἐκθέσεως τοῦ Ὁδείου, τὰς θαυμασίας προσφωνήσεις τῶν κ.κ. Ναοῦμ, Νάζου, Πολίτου, Ἀννίνου, τὰς ἐντυπώσεις τοῦ κ. Saint-Saëns, τὰς περιγραφὰς τῶν συναυλιῶν καὶ τὰς κρίσεις τῶν ἐφημερίδων, σκέπτεται πόσαι ἄλλαι παρόμοιαι καλλιτεχνικαὶ ἐορταὶ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ δίδωνται εἰς τὴν χώραν μας μέσα εἰς τὸ ὑπέροχον πλαίσιον τῶν ἀθανάτων μνημείων τῆς Ἑλλάδος.

Αἱ μουσικαὶ ἐορταὶ Saint-Saëns, αἱ δικαίως χαρακτηρισθεῖσαι ὡς ζωντανὰ ἐκδήλωσις τῆς ἀναγεννωμένης παρ' ἡμῖν καλλιτεχνίας καὶ ἡ ἀναβίωσις τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος, εἶναι μέγας τίτλος τιμῆς διὰ τὸ Ὁδεῖον Ἀθηνῶν, ἡ δὲ θαυμασία τάξις μεθ' ἧς διεξήχθησαν αἱ ἐορταὶ ἐκεῖναι ἀποδεικνύει διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ὅτι ὁ κ. Νάζος εἶναι μέγα ὀργανωτικὸν πνεῦμα καὶ δύναται, ὅτι δὴποτε ἀναλαμβάνει νὰ τὸ φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας κατὰ τρόπον τιμῶντα καὶ τὸ Ὁδεῖον καὶ τὸν τόπον μας.

Αὐτὸ εἶναι τὸ συμπέρασμα ὅλων ὅσοι παρηκολούθησαν τὰς ἐορτάς ἐκεῖνας ἢ ἀνέγνωσαν τὴν δημοσιευθεῖσαν ἔκθεσιν ἣτις — σημειωτέον — δὲν ἔχει τίποτε τὸ ὑποκειμενικόν, ἀλλὰ γράφεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γεγονότων, ὅπως τὰ περιέγραψαν αἱ ἐφημερίδες καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἀδιασέστου κύρους στοιχείων.

Ἐκ τῆς ὥρας ἐκθέσεως ἣτις εἶναι ἐντρυφήμα διὰ τοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων καὶ τῆς τέχνης ἀποσπῶμεν τὸ πρόγραμμα τῶν ἑορτῶν, τὸ πρόγραμμα τῆς καλλιτεχνικῆς δεξιώσεως ἐν τῷ Ὁδεῖῳ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κ. Saint-Saëns πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς ὀρχήστρας τοῦ Ὁδείου κ. Arm. Marsick καὶ τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Σαιν-Σάνς, τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὰ «Χρονικά» τῶν Παρισίων ὑπὸ τὸν τίτλον «Impressions d'Athènes».

Τὸ πρόγραμμα τῶν ἐορτῶν, αἱ ὁποῖαι ἐτελέσθησαν ἐν Ἀθήναις πρὸς τιμὴν τοῦ ἐνδόξου συνθέτου.

Ὁ ΔΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ FESTIVAL SAINT-SAËNS

ΜΕΓΑΛΑΙ ΜΟΥΣΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

Πρὸς τιμὴν τοῦ κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν ἐλθόντος εἰς Ἀθήνας μεγάλου καὶ ἐνδόξου Μουσουργοῦ
κ. CAMILLE SAINT-SAËNS

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Τετάρτη, 6 Μαΐου, ὥρα 6 μ. μ.

ἐν τῷ Δημοτικῷ Θεάτρῳ.

Γενικὴ δοκιμὴ τῆς Συμφωνικῆς Συναυλίας ἔργων Saint-Saëns, ὑπὸ τῆς μεγάλης ὀρχήστρας τοῦ Ὁδείου τῇ συμπράξει τοῦ ἐνδόξου συνθέτου.

Πέμπτη, 7 Μαΐου, ὥρα 6 μ. μ.

ἐν τῷ Δημοτικῷ Θεάτρῳ.

Συμφωνικὴ συναυλία ἔργων Saint-Saëns, ὑπὸ τῆς μεγάλης ὀρχήστρας τοῦ Ὁδείου τῇ συμπράξει τοῦ ἐνδόξου συνθέτου.

Σάββατον, 9 Μαΐου, ὥρα 6 μ. μ.

ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν.

Συναυλία Musique de chambre ἔργων Saint-Saëns, τῇ συμπράξει τοῦ ἐνδόξου συνθέτου.

Παρασκευὴ, 15 Μαΐου, ὥρα 6 μ. μ.

ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν.

Συναυλία (Recital de piano) διδομένη ὑπὸ τοῦ ἐνδόξου μουσουργοῦ χάριν τῶν μαθητῶν τοῦ Ὁδείου.

Σάββατον, 16 Μαΐου, ὥρα 6 μ. μ.

ἐν τῷ Ὁδεῖῳ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ

ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας

Ἐπίσημος καλλιτεχνικὴ δεξιώσις.

Πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου καλλιτέχου
κ. Camille Saint-Saëns.

Ἐκτελέσεις τοῦ ὕμνου πρὸς τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν.

Τὸ πρόγραμμα τῆς τελετῆς τῆς καλλιτεχνικῆς δεξιώσεως ἐν τῷ Ὁδεῖῳ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, ἣτις ἔλαβε χώραν τὴν 16 Μαΐου 1920, ἡμέραν Σάββατον καὶ ὥραν 6 μ. μ.

1. Προσφωνήσις κ. Α. Ναοῦμ, Προέδρου Δ. Συμβουλίου τοῦ Ὁδείου
2. Προσφωνήσις κ. Γ. Νάζου, Διευθυντοῦ τοῦ Ὁδείου.
3. Προσευχὴ τοῦ Ρενὰν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως
Ἀπαγγελία ὑπὸ τῆς κ. Κούλας Ζερβοῦ Ἀγκωνάκη, τοῦ Θεάτρου Ὁδείου.
4. Ἡ νεότης τοῦ Ἡρακλέους C. Saint-Saëns
Συμφωνικὸν ποίημα ὑπὸ τῆς συμφωνικῆς ὀρχήστρας τοῦ Ὁδείου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Arm. Marsick.
5. Παλλὰς Ἀθηνᾶ (Ὕμνος) C. Saint-Saëns
Ποίησις J. L. Croze, μουσικὴ S. Saëns.
Ἄσμα ὑπὸ τῆς Δοῦς Μαρίας Ι. Μεσολογᾶ, συνοδεία τῆς Συμφωνικῆς ὀρχήστρας τοῦ Ὁδείου, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Arm. Marsick.

Ο Κ. Α. ΝΑΟΥΜ ΠΡΟΣΦΩΝΩΝ ΤΟΝ Κ. SAINT-SAËNS

Ἡ Ἐπιστολὴ τοῦ κ. Saint-Saëns πρὸς τὸν Διευθυντὴν τῆς ὀρχήστρας τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν κ. Arm. Marsick:

Ἀγαπητέ μου Μαρσίε,

«Μέσα εἰς τὸ ἀπογευματινὸν πλῆθος δὲν ἠμπόρεσα νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν εὐχαρίστησιν ποὺ ἡσθάνθην διὰ τὴν τόσον καλὴν ἀπόδοσιν τοῦ συμφωνικοῦ ποιήματος καὶ τῆς μικρᾶς συμφωνίας μου.

Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη καιροῦ, ὥς ἐκ τῆς κατὰ τὴν σαυζὸν τῶν συναυλιῶν ἀπουσίας μου ἐκ Παρισίων, δὲν ἤκουσα τὰ ἔργα αὐτά. Γνωρίζω ὅμως κάλλιστα ὅλας τὰς παγίδας, ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι γεμάτη ἡ ἀκανθώδης αὐτὴ συμφωνία καὶ ἀντιλαμβάνομαι πλήρως τὸ τί προσπαθεῖς θὰ κατεβάλατε διὰ νὰ ἐπιτύχητε μίαν τόσον τελείαν ἐκτέλεσιν.

ὁμιλήσωσι περὶ αὐτῆς. Θὰ εἴπω μόνον ὅτι ἐν εἶδος θρησκευτικοῦ τρόμου, τὸν ὁποῖον δὲν ἀνέμενον, με συνέτριψε μόλις προσήγγισα εἰς τὸν Παρθενῶνα. Τί θὰ συνέβαινε ἄρα γε, ἂν ἡδύνατό τις νὰ τὸν ἰδῇ ἀκτινοβολοῦντα ἐν ὄλῃ τοῦ τῆ δόξης, μετὰ τὰς μετώπας του, τὰ ἀνάγλυφά του καὶ τὰ ἐξαίσια ἐκεῖνα ἀετώματα, τῶν ὁποίων τὰ λείψανα μᾶς βυθίζουσιν εἰς ἓνα ἀπεριόριστον θαυμασμόν!

Καὶ ὅλα ταῦτα ἐνεπνεύσθησαν ὑπὸ καὶ ὑπὲρ τῆς Θεᾶς Παλλάδος, ἡ ὁποία οὐδέποτε ὑπῆρξε.

Τὸ Ὁραῖον λοιπὸν δὲν εἶναι ἡ λάμψις τοῦ Ἀληθοῦς; Φεῦ! Δὲν εἶνε! Τὸ Ὁραῖον, ἡ λάμψις τοῦ Ἀληθοῦς, εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς τύπους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιοῦνται, διότι εἶναι ἐπαγωγοί, εἶναι ἐνεπίγραφοι καὶ δὲν ἀντέχουν

Ο Κ. C. SAINT-SAËNS ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ ὉΔΕΙΟΥ Κ. Γ. ΝΑΖΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΟΥ ΗΡΩΔΟΥ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ ΟΛΙΓΟΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΙΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΙΚΟΥ ΤΟΥ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ "Η ΝΕΟΤΗΣ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ".

Ἡ «Νεότης τοῦ Ἡρακλέους», ἐξ ἄλλου ἦτο θαῦμα χρώματος καὶ σφρίγγους, θὰ σᾶς παρεκάλουν δὲ νὰ συγκαρῆτε τὴν καλὴν σας ὀρχήστραν καὶ νὰ τὴν εὐχαριστήσητε ἐκ μέρους μου δι' ὅσον χαρὰν μετ' ἔκαμε νὰ αἰσθανθῶ, χάρις εἰς τὴν δεξιωτάτην διεύθυνσίν σας».

Ὁ εὐγνώμων καὶ ἀφοσιωμένος συνάδελφός σας
Κάμिलλος Σαιν-Σάνς.

Τὸ Ὁραῖον ἄρθρον τοῦ κ. Saint-Saëns, τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὰ «Χρονικά» τῶν Παρισίων, ὑπὸ τὸν τίτλον «Impressions d'Athènes», ἐν μεταφράσει:

«Ἐπὶ τέλους ἐπραγματοποίησα τὸ ὄνειρόν μου! Ἀνερχομένη εἰς τὸν ἱερὸν λόφον καὶ ἔβλεψα τὰ θεῖα μάρμαρα! Ἄς μὴ ἀναμείνῃ τις ἐκ μέρους μου ματαιοὺς λόγους περὶ τῆς Ἀκροπόλεως. Οἱ ἀρχιτέκτονες εἶνε οἱ μόνοι ἀρμόδιοι νὰ

εἰς τὴν ἔρευναν. Τὸ Ὁραῖον δύναται νὰ μὴν εἶναι ἀληθές, ὅπως τὸ ἀληθές δύναται νὰ μὴν εἶναι Ὁραῖον! Τὸ Ὁραῖον εἶναι ἡ λάμψις τῆς μορφῆς, τοῦ χρώματος, τῆς ἰσορροπίας. «Ἐστὲ ἀληθεῖς!» λέγουν ἐνίοτε εἰς τοὺς καλλιτέχνους. Ἀσμονοῦν, ὅτι ἡ τέχνη εἶναι διεργήσεις τῆς φύσεως, ὅχι ὅμως καὶ ἀκριβὴς ἀναπαράστασις. Ἄλλως ἡ τελευταία λέξις τῆς ζωγραφικῆς θὰ ἦτο ἡ φωτογραφία. Καὶ αὐτὴ ὅμως δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀκριβὴς, μὴ οὕσα διοπτρική. Διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ πλήρης ἀλήθεια, πρέπει νὰ γίνῃ προσφυγὴ εἰς τὸ στερεοσκόπιον. Καὶ πᾶν ἔργον τέχνης ἐξαφανίζεται τότε.

Ἡ ἐπιστημονικὴ μας ἐποχὴ ἐπιζητοῦσα τὴν ἀλήθειαν, ἀπομακρύνεται τῆς τέχνης. Ποῖος θὰ ἐσκέπτετο σήμερον νὰ σκαλοῖν ἓνα κανόνα τοῦ 17^{ου} αἰῶνος; Ἡ Ὁραϊότης εἶναι πλέον ἀπλὴ πολυτέλεια, ἔπαυσε δὲ νὰ εἶναι ἀνάγκη. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ Ἐπιστήμη βαδίζει πρὸς μίαν ὑπεριόρατον Ὁραϊότητα.

τητα δια τῆς γνώσεως τῆς Φύσεως. Ἄλλ' ἡ ὠραιότης αὐτῆ, ἡ ὁποία εὐρίσκεται ἀκόμη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς, δὲν ὑπάρχει παρὰ διὰ μίαν ἄσημον μειονότητα. Οἱ ἄνθρωποι θὰ τὴν γνωρίσουν ποτέ;

Εἰς ἀνταπόδοσιν, ἔσχον πρὸς στιγμὴν τὴν τελείαν ὠραιότητα, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὴν διατηρήσωσι. Τῆς ὠραιότητος ταύτης, διὰ παντός ἀπολεσθείσης, περισώζονται τὰ σεπτά λείψανα, τὰ ὁποῖα καθιστοῦν τὰς Ἀθήνας τόπον ἱερὸν, ὁ ὁποῖος διὰ τοὺς καλλιτέχνας εἶναι ὅ,τι ἡ Μέκκα διὰ τοὺς Μουσουλμάνους, ἡ Ἱερουσαλὴμ διὰ τοὺς Ἰουδαίους καὶ Χριστιανούς, ἡ Ρώμη διὰ τοὺς καθολικούς.

Τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον εἶχον ἀπελπισθῇ ὅτι θὰ τὸν ἔβλεπον ποτέ, ὅτε ὁ κ. Νάζος, διευθυντὴς τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν, λησμονῶν τὴν μεγάλην μου ἡλικίαν, ἔσχε τὴν ἰδέαν νὰ μὲ καλέσῃ ἐκεῖ. Καὶ χάρις εἰς αὐτόν, χάρις εἰς τὸν σοφὸν ἀρχαιολόγον κ. Σωτηριάδην, ὁ ὁποῖος ἠθέλησεν ἀσμένως νὰ μὲ συνοδεύσῃ εἰς τοὺς ἀρχαιολογικοὺς μου περιπάτους, ἀπῆλθον κατάφορτος ἐκ πολυτίμων ἀγαπήσεων μὲ τὴν εὐχαρίστησιν ἐνὸς καθήκοντος ἐπιτελεσθέντος.

Καὶ ἐπανερχομαι ἐπίσης πλήρης εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ὑποδοχὴν, ἣς ἔτυχον παρὰ τῶν Ἀθηναίων. Ἡ ὑποδοχὴ αὕτη, αἱ τιμαὶ αἱ ὁποῖαι μοὶ ἀπεδόθησαν, ὑπερηκόντισαν τὸσον τὰς ἐλπίδας μου, ὥστε δὲν τολμῶ νὰ ἐπεκταθῶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Αἱ ἐφημερίδες ἄλλως τε ἔκαμαν πολὺν λόγον περὶ τοῦτον. Ἄλλ' οὐδὲν εἶπον διὰ τὰς φροντίδας, δι' ὧν μὲ περιέβαλον ὁ κ. καὶ ἡ κ. Νάζου, διὰ τὸ συμπόσιον, διπερ μοὶ προσέφερον οἱ καλλιτέχναι, διὰ τὸ θανμάσιον δῶλωμα, τὸ χρυσοῖς γράμμασιν ἐντετυπωμένον, διὰ τοῦ ὁποῖου οἱ δραματικοὶ συγγραφεῖς μὲ ὠνόμασαν ἐπίτιμον μέλος τοῦ Συλλόγου των. Ἐγενόμην δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ συνωμίλησα πολλάκις μετὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

Τέλος ἀπὸ μουσικῆς ἀπόψεως ἔσχον τὴν μεγαλειέραν ἱκανοποίησιν. Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Μαρσίκ (ἀνεψιοῦ τοῦ δμιονύμου καλλιτέχον, ὅστις εἶναι πολὺ γνωστὸς ἐν Παριείοις), ἡ ὁρχήστρα τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν ἔκαμε θαύματα. Ἐσχον τὴν τιμὴν νὰ τὴν διεύθυνω ὁ ἴδιος εἰς μίαν ἐορτὴν ἡ ὁποία ἐδόθη πρὸς χάριν μου εἰς τὸ θέατρον Ἑρῶδου τοῦ Ἀττικοῦ, εἰς τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως, ἐορτὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν μοὶ προσέφερε τὴν μεγάλην ταινίαν τοῦ Τάγματος τοῦ Σωτήρος ἐνώπιον ἀπείρου πλήθους. . .

Τί δὲν μοῦ εἶχον εἶπει διὰ τὰς Ἀθήνας, ἡ μᾶλλον κατὰ τῶν Ἀθηνῶν! Ἐτόντες κατὰ μέρος τὰς περιωνύμους ἀρχαυότητας, μοῦ εἶχον παραστήσει τὰς Ἀθήνας, ὡς πόλιν χωρὶς θέλγητρον, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἔβλεπε τις οὐτὲ δένδρα, οὐτὲ αὐτοκίνητα καὶ ἅπαν αἱ νέωται οἰκοδομαὶ δὲν εἶχον κανὲν ἐνδιαφέρον. Καὶ ὅμως εἶδον ἐκεῖ αὐτοκίνητα ἐν ἀφθονίᾳ, μακροὺς δενδροφύτους δρόμους, κήπους δημοσίους καὶ ἀναριθμήτους ἰδιωτικούς. Εἶδον τὸ Μουσεῖον τῶν ἀρχαιοτήτων, ἀνεκτίμητον θησαυρὸν ἀρχαιολογίας καὶ τὴν Πολυτεχνικὴν Σχολήν, ἐνθα εὐρίσκεται πολῦτιμον μουσεῖον ἀρχαίων καὶ νεωτέρων εἰκόνων εἶδον τὸ Πανεπιστήμιον καὶ πολλὰ μέγαλα τοῦ ἀγροτέρου ἑλληνικοῦ ρυθμοῦ, στίλβοντα ἐκ τοῦ Πεντελικοῦ μαρμάρου, χάσμα ὀφθαλμῶν. . .

Ἄλλ' ὑπάρχει ἐν πλῆθος ἀνθρώπων, τοὺς ὁποῖους ὁ ἔρως πρὸς πᾶν τὸ γραφικὸν ἀποπλανᾷ τελείως. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν ὑπόκειται εἰς τὸν χρόστηρα, τοῖς φαίνεται ἄσημον. Αὐτοὶ θέλουν τὴν σφραγίδα καὶ τὴν φθορὰν τοῦ χρόνου. Ἀντὶ ἐνὸς ναοῦ, ἔργου ἐνὸς ἀρχιτέκτονος ἢ ἐνὸς γλύπτου, προτιμοῦν τὸ ξεῖπιον. Ἡ προτομὴ κερδίζει, διὰ τὴν κεφαλὴν, τοὺς βραχίονας καὶ τοὺς πόδας. Μήπως ἕνας διάσημος γλύπτης δὲν ἐνεθάρρυνε τὸν παραλογισμόν αὐτόν, παραδίδων εἰς τὸ κοινὸν ἀγάματα ἡρωικῶς ἡ κατασκευῆς;

Αἶ, λοιπόν! Πρέπει νὰ τὸ εἰπωμεν. Τὸ ἀληθινὸν αἶσθημα τῆς τέχνης δὲν εἶναι ἐκεῖ. Μολονότι τὸ ξεῖπιον ὁδηγεῖ πρὸς τὴν ὀνειροπόλησιν, παρὰ τὸ εἰδικὸν θέλγητρον τὸ ὁποῖον δὲν ἠμπορεῖ τις νὰ τῷ ἀρνηθῇ, καὶ μάλιστα ἐκεῖ ὅπου χάρις εἰς ἐν κλίμα προνομίουχον, ἀποβάλλει τὴν φρικώδη κατῆφειαν,

καὶ περιβάλλεται ἐν ἐλαφρῶς χρυσίζον ἐπίχρυσμα, τὸ ξεῖπιον δὲν ἀποτελεῖ ἐξωραϊσμόν. Εἰς τὴν φωτεινὴν λευκότητα τοῦ μαρμάρου, εἰς τὴν δροσερότητα τῶν εἰκόνων, ἐκδηλοῦται ἡ ἀληθὴς καλλονή. Καὶ ἐὰν ἡ θέα τῶν ξειπίων πρέπει νὰ μᾶς ἐμπνέῃ ἕνα βαθὺ αἶσθημα, τὸ αἶσθημα τοῦτο πρέπει νὰ εἶναι τῆς ἀπαρηγορήτου θλίψεως, τῆς ἀθεραπεύτου ὀδύνης, εἰς τὴν θέαν τόσων θανμάτων, τῶν μόνων ἀληθῶν τίτλων δόξης τῆς Ἀνθρωπότητος, τὰ ὁποῖα αὕτη εἶχε τὴν μανίαν νὰ καταστρέφῃ καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ τὴν ἔχῃ καὶ σήμερον, ὁπότε ἡ ἐποχὴ τῶν καταστροφῶν ἐφαίνετο λήξασα διὰ παντός, χάρις εἰς τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῆς προόδου. Ἀ! ἡ πρόοδος! Ὅποια ἀπατηλὴ λέξις!

Πρόοδος σημαίνει πορείαν. Τίποτε δὲν εἶναι ἀκίνητον. Καὶ ἡ ἀνθρωπότης βαδίζει ὅπως τὸ πᾶν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἄλλ' ἀναλόγως τῆς διεύθυνσεως τὴν ὁποίαν λαμβάνει, βαδίζει ἢ πρὸς τὴν βελτίωσιν ἢ πρὸς τὸν ἐκφυλισμόν. Καὶ ἀποδίδουν πάντοτε εἰς τὴν λέξιν πρόοδος, μίαν ἔννοιαν αἰσιόδοξον.

Ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ, ὅστις ἐν τούτοις ἦτο αἰσιόδοξος, κατέδειξεν, ὅτι εἰς τὴν τέχνην ἡ πρόοδος ἦτο μία πλάνη καὶ ὅτι ὁ πλοῦτος τῶν χρησιμοποιουμένων μέσων δὲν προσέθετε τίποτε εἰς τὴν ὠραιότητα.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μουσικὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν μας οὐδὲν ἐνθαρρυντικὸν παρουσιάζουν αἱ δῆθεν γενόμεναι πρόοδοι. Ἐπολλαπλασίασαν τὰ ὄργανα, ἐπεξέτειναν τοὺς κανόνες, ἔκαμαν κατάχρησιν τῆς ἐλαστικότητος των μέχρι διαρρήξεως, ἀνεκάλυψαν νέας ἀπολαύσεις, ἀλλ' ἀντὶ πόσων κόπων ἐπιβλήθοντες εἰς τοὺς ἐκτελεστάς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἀκροατάς! Αὕτη ἡ ὑπερέβασις, ἡ ὑπερκόπσις, εἶναι προτιμώτεροι ἀπὸ τὴν ἀγνότητα τῆς μορφῆς, τῆς ὁποίας τὴν ὑπεριτάτην ἐκδήλωσιν μᾶς ἔδωσεν ἡ Ἑλλάς εἰς ἄλλας τέχνας;

Τοῦ διδάγματος τοῦτον, τὸ ὁποῖον οἱ νεαροὶ Ἑλληνες συνθέται ἔχουσι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των, δὲν μοῦ φαίνεται ὅτι ἐπωφελήθησαν. Ὅπως οἱ συνθέται ὅλης τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, κατελήφθησαν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὴν μουσικῇ ἀναρχίαν. Δὲν ὑπάρχουν πλέον κανόνες καὶ περιορισμοὶ αἱ διαφοραὶ λύνονται, ἡ μᾶλλον διαλύονται αἱ μὲν εἰς τὰς δέ, χωρὶς φροντίδα περὶ τῆς τινικότητος, περὶ μελωδικῶν ἰδεῶν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ λόγος.

Καθ' ὅλον τὸν 16^{ον} αἰῶνα, ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου ἄκρου τῆς Εὐρώπης, οἱ σοβαροὶ μουσικοὶ περιεφρόνησαν τὴν μελωδίαν. Ἀλλὰ τότε ἡ μουσικὴ ὑπετάσσετο εἰς κανόνες αὐστηροὺς, ἐπεξεργασθέντας ὅπως παύση ἡ διαφωνία ἢ μᾶλλον ἡ κακοφωνία, διὰ τῆς ὁποίας εἶχεν ἀρχίσει ἡ μουσικὴ εἰς πολλὰ μέρη. Καὶ ὅμως ἡ μουσικὴ αὕτη, ἡ λεγόμενη τοῦ Παλεστρίνα, παρ' ὅλα ταῦτα, εἶχε μίαν μεγάλην ὠραιότητα. Ἀλλὰ τὸ κοινὸν μὴ δυνάμενον νὰ κάμῃ χωρὶς μελωδίαν, τὴν ἀνεξήτει εἰς τὰ ἄσματα καὶ εἰς τοὺς χορευτικούς ἤχους. Κάτι ἀνάλογον συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Ἀφοῦ ἐπευφήμησεν, ἀπὸ σομψισμὸν, τὴν μουσικὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν οὐδὲν ἐννοεῖ, τὸ κοινὸν στρέφεται πρὸς τὴν ὑπερέτιαν ἡ ὁποία οὐδέποτε εἶχε τόσην ἐπιτυχίαν, ἡ μᾶλλον πρὸς τὴν Ἐπιθεώρησιν, ἡ ὁποία μέχρι πρὸ ὀλίγου ἐπεφυλάσσετο διὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους, ἐνῶ τὴν κατέλαβε καὶ τοὺς δώδεκα μῆνας ὑποτάξασα τὴν μουσικὴν εἰς τὴν χυδαιότεραν τῆς ἔκφρασιν, μὲ τὰ ἄσματα τῶν ὁποίων οἱ λόγοι, οἱ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον σατυρικοὶ, ἀποτελοῦν ὀλόκληρον τὸ θέλητρον.

Καὶ ὅμως κατὰ τὸ λέγειν τῶν μουσικῶν, οἱ ὁλοῖοι πρὸ τινων ἀκόμη ἔτιων ἐγνώρισαν τὰς Ἀθήνας, αὐταὶ ἔκαμαν εἰς τὴν μουσικὴν μεγάλας προόδους. Ἐσχον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἀκούσω πολλὰ ἐκ τῶν ἔργων μου θαυμασίως ἐκτελεσθέντα, συγκεκριμένως δὲ τὴν «Ἀλγερινὴν Σουίταν» τῆς ὁποίας τὸ φινάλε, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Marsick, ἐξήρθη μὲ τόσην θερμὴν καὶ λάμψιν θαυμαστήν, ὥστε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν τελειότητα. Οἱ ἀοιδοὶ καὶ αἱ ἀοιδοὶ δὲν λείπουν. Εἴθε λοιπόν νὰ ἔλθῃ ὁ καλλιτέχνης, ὅστις περιφρονῶν τὰς προλήψεις τοῦ σαρμού, μᾶς κάμῃ νὰ ἀκούσωμεν τὴν φωνὴν τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ὁ Φειδίας καὶ ὁ Πραξιτέλης ἐξήγον ἐκ τοῦ Πεντελικοῦ μαρμάρου τὰ ἀσύγκριτα αὐτῶν ἀριστουργήματα. .

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΜΑΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

«Δημοτικὸ» ἢ «λαϊκὸ» τραγούδι εἶναι — σύμφωνα μὲ τὸν ὀρισμὸν τοῦ μεγάλου μουσικολόγου Ρήμαν — ἐκεῖνο τὸ τραγούδι, ποῦ οἱ συνθέται του — ποιητῆς καὶ μουσικοῦ — βγαλμένοι μὲς ἀπὸ τὰ σπλάχνα τοῦ λαοῦ, μᾶς εἶναι ἄγνωστοι ἢ τὸ τραγούδι ποῦ ἰδιαίτερες περιστάσεις τὸ ἔκαμαν νὰ ἐκλαϊκευθῇ ἢ ἀκόμα τὸ τραγούδι ποῦ ἔχει εὐκολονόγητον ἁρμονίαν καὶ μελωδίαν, καὶ εἶναι, φυσικὰ, λαϊκοῦ χαρακτήρος. Εἰς τὸν τόπον μας σώζονται ἄπειρα τραγούδια τῆς πρώτης κατηγορίας, ἕνα «ἀνεξάντλητο μουσικὸν μεταλλεῖο», ὅπως ὠνόμασε καὶ ὁ Ντυκουντραὶ τὴν ἀνεκτίμητην μουσικὴν κληρονομίαν τοῦ Ἑθνους μας (τὰ δημοτικὰ τραγούδια). Σῶζονται πολλὰ καὶ τῆς ἄλλης κατηγορίας, ποῦ ἔχουν ἐκλαϊκευθῇ σὲ διάφορες ἐποχὰς τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς, ἀπὸ τὸ 21 ὥς τὰ τώρα (τὰ ἐθνικὰ τραγούδια). Ὅσο γὰρ τὰ τραγούδια τῆς τρίτης κατηγορίας (τὰ λαϊκὰ) αὐτὰ ἔχουν πλεμυρῆσαι τὴν Ἑλλάδα χάρις εἰς τὴν Ὀπερέττα καὶ τὴν Ἐπιθεώρησιν.

Τὸ λαϊκὸ τραγούδι καλλιεργήθηκε πάντα εἰς τὸν τόπον μας ἀκόμα καὶ στὰ παλαιὰ χρόνια οἱ τραγουδίστριες τῆς Δέσφου τέτοιον εἶδος τραγούδι ἔλεγον. Στὴν Εὐρώπῃ πάλι μὲ δημοτικὰ τραγούδια ἐμάγευαν τὸν κόσμον οἱ τροβαδοῦροι, γυρίζοντας πολιτείας καὶ χωριά. Ἡ πολυφωνικὴ τέχνη τῶν Νεοίρλανδῶν, τῶν Γάλλων καὶ τῶν Γερμανῶν τὸ δημοτικὸν τραγούδι παίρνει ὡς βάσι σχεδὸν ἀποκλειστικὴ καὶ ἀρχίζει νὰ μορφώνεται στὸν XV καὶ XVI αἰῶνα. Τέλος ἀπ' τὴν πηγὴν τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ παίρνει τὰ στοιχεῖα καὶ ξαναμορφώνεται τὸ τεχνικὸν τραγούδι, τὸ «λῆντερ», στὸν XVIII αἰῶνα. Πολλὰ πάλι πολυφωνικὰ τραγούδια τοῦ XV καὶ XVI αἰῶνος (Γαλλικά, Γερμανικά καὶ Ἰταλικά), μπορεῖ νὰ τὰ πάρῃ κανεὶς σὰν γνήσια δημοτικά. Πολὺ ὀρθὰ λοιπὸν ἡ σπουδὴ τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ ἐγένε θέμα μελέτης ἀπὸ πολλοὺς καὶ πολλὰς μουσικολόγους. Σὲ ὅλα τὰ Κράτη ἔγιναν συλλογὰς δημοτικῶν ᾠσμάτων ἀπὸ εἰδικούς μουσικούς, ποῦ τοὺς συνέτρεξαν καὶ τοὺς ἐνεθάρρυναν τὰ Κράτη καὶ τὰ Μουσικὰ Ἰδρύματα.

Στὴ Γαλλίᾳ κατέγιναν πολὺ ὁ J. Weckerlin, ὁ J. Tiersot κ. ἄ. Στὴν Ἑλβετίᾳ ὁ Alph. Tobler, ὁ Arth. Rossat, ὁ Alf. von Flugli, ὁ Pl. Currat κ. ἄ. Στὴ Γερμανίᾳ οἱ v. der Hagen, Silcher, Erk, Fr. M. Böhme, R. v. Liliencron κ. ἄ. Στὴ Σκανδιναυίᾳ οἱ Allstrom, Afzelius, Lindermann, Berggren, Abrahamson κ. ἄ. Στὴν Ἀγγλίᾳ καὶ Σκωτίᾳ οἱ Gould, Graham, Bunting, Campbell, J. Parry, W. Chappel, G. Thomson κ. ἄ. Εἰς τὰς Κάτω χώρας ὁ Van Dyse κ.τ.λ.

Στὴν Ἑλλάδα, ποῦ ἔχει κληρονομήσει καὶ στοιχεῖα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς Μουσικῆς, δὲν ἔγινεν ἀκόμα καμμιά συστηματικὴ ἐργασία εἰς τὸ ζήτημα τῆς συλλογῆς τῶν δημοτικῶν ᾠσμάτων. Καὶ ὅμως πολλοὶ σοφοί, δικοὶ μας καὶ ξένοι, φαντάζονται — καὶ δὲν ἔχουν ἄδικο — πῶς ἀξίζει τὸν κόπον νὰ γίνουν καὶ «μουσικῆς ἀνασκαφῆς» μέσα εἰς τὴν φωνητικὴν παράδοσιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ποῦ διέσωσε τόσα παλαιὰ μοτίβα εἰς τὰ τραγούδια του τὰ κοσμικὰ καὶ τὰ ἐκκλησιαστικά. Οἱ ὀλίγες συλλογὰς ποῦ βγήκαν ὡς τώρα — ἔργα τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας — εἶναι τόσο φτωχῆς, ποῦ νὰ μὴ δίνουν μῆτε τὴν παραμικρὴν ἰδέαν τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς. Τί νὰ καταλάβῃ κανεὶς ἀπὸ τὶς 30 μελωδίαις ποῦ ἔγραψε κ' ἐδημοσίευσεν ὁ σοφὸς καθηγητῆς τοῦ Παρισίου Ὁδείου L. A. Bourgault-Ducoudray; κ' ἀπὸ τὶς 17 μελωδίαις τῆς Χίου ποῦ μάζεψε μὲ φωνογράφον ὁ Pernot;

Γιὰ τὶς ἑλληνικὰς συλλογὰς — ἂν ἐξαίρεσιν κανεὶς τοῦ Ἀποστολίδη τῆς Κύπρου κ' ἕνα-δυὸ ἄλλες — ὅλες εἶναι γιὰ κάψιμο! γιὰ εἶναι ἔργα ἀκαλαίσθητων ψαλτάδων, ποῦ ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τοὺς ἀνατολίτικους ἀμανέδες, δίνουν ἕνα ξένο χρῶμα εἰς τὰ ἑλληνικὰ τραγούδια. Εὐτυχῶς τὰ περισσότερα εἶναι γραμμένα σὲ Βυζαντινὴν σημειογραφίαν καὶ ἔτσι δὲν τὰ διαβάσει κανένας μουσικός. Ὅλες αὐτὲς οἱ φυλλάδες μὲ τοὺς πομπώδεις τίτλους «συλλογὴ ἑθνικῶν ᾠσμάτων» τοῦ μακαρί-

του Ἀντωνίου Σιγάλα καὶ τῶν ἄλλων ἱεροψαλτῶν τῆς Κων/πόλεως, τῆς Σμύρνης καὶ τῶν Ἀθηνῶν, ἀξίζει νὰ ριχθῶν εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον. Γνήσια ἑλληνικὰ τραγούδια μπορεῖ νὰ διαλέξῃ κανεὶς, ἀλλὰ μὲ πολλὴν προσοχή, μέσα στὰ φύλλα τοῦ περιοδικοῦ «Φόρμιγξ» τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννου Τσώκλη — αἰωνία του ἡ μνήμη! — γραμμένα ἀπὸ τὸν Περιστέρη (ποῦ εἶναι ὀλόκληρο μεταλλεῖο!) ἀπὸ τὸν Ψάχο, ποῦ ἀποδίδει πιστὰ καὶ ἀπὸ μερικοὺς ἀκόμα συνεργάτες. Ἡ συλλογὴ τοῦ Παχτίκου, εἶναι βέβαια μιὰ πολὺ καλὴ ἐργασία, μὰ ὅχι καὶ πολὺ εὐσυνειδητῇ. Ἐφιλοδόχησε ὁ μακαρίτης νὰ δώσῃ μιὰ γενικὴ ἰδέαν τῶν ᾠσμάτων ὅλης τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Μικρασίας — πρᾶγμα ποῦ θὰ γίνῃ μιὰ μέρα, μὰ ὅταν μαζευθοῦν ὅλα τὰ τραγούδια τῆς Ἑλλάδος — ἐνῶ θὰ μπορούσε ὁ Παχτικός νὰ ἐξαντλήσῃ ὀρισμένες περιφέρειαις πηγαινόντας ἐκεῖ ἐπὶ τόπου! γιὰ εἶδον ἀπὸ λίγες περιοδεῖες, τὰ περισσότερα τραγούδια του εἶναι γραμμένα μέσα εἰς τὸ Βυζάντιο. Ἡ ἐπὶ τόπου συλλογὴ εἶναι ἐντελῶς διαφορετικὴ ἐργασία! γιὰ εἶναι ὁ μουσικὸς ζῇ μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ λαϊκοῦ τραγουδιοῦ, ἔχει μπροστὰ του ὅλον τὸν κόσμον ποῦ βλέπει κ' ἐξελέγχει κ' ἐκείνους — τοὺς διαλεχτοὺς — ποῦ τὸν ἀντιπροσωπεύουν κ' ἐκείνον ποῦ θὰ τονίσῃ καὶ θ' ἀπαθανάτισῃ τὰ τραγούδια του. Τέτοια εὐσυνειδητῇ καὶ σωστῇ ἐργασία ἔκανε ἕως τώρα μονάχα ὁ «Ὁδεῖον Ἀθηνῶν» μὰ δὲ βάσταξε πολὺν καιρὸν διὸ ἐκδρομὲς μονάχα διωργάνωσε στὴν Πελοπόννησον καὶ στὴν Κρήτῃ μὲ μεγάλη ἐπιτυχίαν καὶ ὕστερα σταμάτησε ὥσ-τόσο ἔδωσε στὴν Κυβέρνησιν νὰ καταλάβῃ τὴν ἐθνικὴν σημασίαν τοῦ ἔργου καὶ νὰ τὸ προστατεύῃ μὲ τὸν ἰδιαιτέρον Νόμον «περὶ ἐθνικῆς συλλογῆς ᾠσμάτων, χορῶν καὶ ὀργάνων». Κατὰ τὰ συνειθισμένα ὅμως τὸ ζήτημα ἔπεσε στὰ χεῖρα κάποιων ἐπιτροπῆς ἔγιναν προεδρεῖα, πρακτικά, ἀρχεῖα, σχέδια, ἀνακοινώσεις, συζητήσεις καὶ ἡ Κρατικὴ Ἐπιτροπὴ διαλύθηκε χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα. Μὰ ἐκεῖνοι ποῦ ἔβαλαν πρόγραμμα στὴ ζωὴ τους νὰ σώσουν τὰ ἑλληνικὰ τραγούδια ἔκαναν τὴ δουλειὰ τους καὶ χωρὶς καμμιάν ὑποστήριξιν.

Ὅστος τοὺς μένει ἡ ἐλπίδα πῶς κάποιος θὰ βρεθῇ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ ἐθνικὸν τοὺς ἔργο. Κι' ἂν δὲν τὸ κάνουν μόνοι τους ἀπὸ ἐκτίμησιν καὶ ἰδεολογίαν θὰ τὸ κάνουν ἀπὸ ἀνάγκη! ὁ λαὸς ποῦ μορφώνεται καὶ ξυπνᾷ καὶ καταλαβαίνει πῶς δὲν ἔχει ἑλληνικὴν μουσικὴν τροφὴν θ' ἀναγκάσῃ σιγὰ σιγὰ ἐκείνους ποῦ πρέπει νὰ σκεφθοῦν ἐνὸς σῶμα γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Οἱ ἀρμόδιοι, τὸ ξέρουμε δά, ἀφίνουμε τὰ ζήτήματα νὰ κοιμούνται! μὰ μόλις φανῇ καμμιά ἀνάγκη καταλαβαίνουν τὸ κακὸ ποῦ ἔκαναν καὶ ἀγωνίζονται νὰ κάνουν ὅ,τι πρέπει. Τὸν καιρὸ ποῦ ἔδωσε τὸ Ὁδεῖο μιὰ πανηγυρικὴ συναυλία γιὰ τὴν Πριγκίπισσάν Ἐλισάβετ ἔσπασαν ὅλοι τὸ κεφάλι τους νάδρουν κατάλληλο δημοτικὸν τραγούδι γιὰ νὰ τὸ δεῖξουν στοὺς ξένους. Ἐπὶ τέλους ἐδιάλεξαν ἕνα βιαστικὰ, βιαστικὰ, τὸ γράψανε γιὰ ὁρχήστρα καὶ τὸ τραγούδησε ἕνας καλὸς Καθηγητῆς κι' ἔγινε ἕνα μεγάλο, μεγάλο φκιάσκο. . . Τώρα πάλι ποῦ ἔγινε ἕνας σύλλογος γιὰ ψυχαγωγίαν τῶν τραυματιῶν μας ἀρχίσανε οἱ δασκάλας καὶ οἱ μαθητρίαις τοῦ τραγουδιοῦ τὶς Ὅσες καὶ τοὺς Ριγκολέττους μὲ τὰ Γαλλικά τους — στίς πιὸ πολλὰς θεὰς νὰ τὰ κἀνῃ Γαλλικά — καὶ κόντεψαν νὰ χειροτερέψουν τὴν κατάστασιν τῶν ἡρωικῶν μας ἀγωνιστῶν! Ἐξάφνα βάζουν τίς φωνὰς ὁ Πρύτανις, ὁ Φρούραρχος «ἑλληνικὰ βρε παιδιὰ, ἑλληνικὰ γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ!» κ' ἀπὸ τότε τὸ ρίξανε στὰ ἑλληνικὰ κι' ἔτσι εὐχαριστιοῦνται, ὅπως ἔμαθα, τὰ παλληκάρια μας. Μὰ ἐξὸν ἀπὸ δυὸ τρία γνήσια ἑλληνικὰ τραγούδια τᾶλλα δὲν ἀρέσουνε στοὺς τραυματίας, γιὰ εἶναι ῥωμεικὰ λόγια ἔχουν ὥστ' ὅσο φράγκους ἤχους. Νὰ ἐλπίσουμε πῶς ὁ Σύλλογος αὐτός, ποῦ εἶναι ἀληθινὰ εὐγενικός καὶ χρήσιμος, θὰ σπρώξῃ κάπως τὸ ζήτημα τῆς συλλογῆς τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν καὶ τῆς δημογραφίας ἄλλων μὲ ἑλληνικὰ λόγια καὶ ἑλληνικοὺς σκοποὺς;

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Η ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΑΙΓΙΟΥ

Ἡ Φιλαρμονικὴ Αἰγίου ἰδρύθη τῷ 1895. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ πόλις τοῦ Αἰγίου ἦνθι ἀπὸ ἀπόψεως ἐμπορικῆς, ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ τότε μεγάλου Δήμου Αἰγίων ἐφθάνεν εἰς τὸ ἐπὶ τὸν ποσὸν τῶν 380 χιλ. δραχμῶν, φιλοπρόοδοι δὲ ἄνδρες, ἀπόγονοι κατὰ τὸ πλεῖστον ἱστορικῶν οἰκογενειῶν τοῦ Ἀγῶνος, ἡμιλλῶντες εἰς τὸ εὐγενὲς ἔργον τοῦ ἐκπολιτισμοῦ τῆς πατρίδος τῶν ἀπὸ τὰ ὠραιότερα σημεῖα τοῦ προγράμματός τῶν ἦτο καὶ ἡ σύστασις Φιλαρμονικῆς.

Τὸ δειλινὸν μιᾶς Κυριακῆς τοῦ 1897 ὄμιλος παιδῶν καὶ ἐφήβων, με ὁμοιομόρφους στολὰς καὶ ὠραία μουσικὰ ὄργανα, ἐπαινίζε διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν Πλατεῖαν τῶν «ὑψηλῶν ἀλωνίων», ἐνώπιον ἀπείρου πλήθους, τὸ ὁποῖον εἶχε συγκεντρωθῇ εἰς τὴν γραφικὴν πλατεῖαν κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην ἡμέραν. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας κ. **Σπ. Παναγιωτόπουλος**, ὑπερήφανος διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ὀνείρου του, ἐδέχετο μετὰ τῶν περιστοιχούντων αὐτὸν Συμβούλων τὰ συγχαρητήρια τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος ἔβλεπε καὶ ἤκουεν ἀπλήστως τὰ παιανίζοντα παῖδιά τοῦ Αἰγίου.

Ἡ πλατεῖα «τῶν ὑψηλῶν ἀλωνίων» εἶχε μεταβληθῇ ἔκτοτε εἰς κέντρον πολιτισμένης πόλεως, ἐφάμιλλον πρὸς τὴν πλατεῖαν τοῦ Φαλήρου. Ὑπελείπετο βεβαίως ἐκείνης εἰς φωτισμὸν, κοσμοσυρροὴν καὶ ἐπίδειξιν πλοίτου, ὑπερεῖχεν ὅμως ἔξ ἄλλου εἰς τοποθεσίαν, ὀρίζοντα καὶ ἄνεσιν.

Πρῶτος Διευθυντὴς τῆς Φιλαρμονικῆς Αἰγίου ὑπῆρξεν ὁ Ἰταλὸς Μαέστρος **Mattiosi**, ὑπομονητικὸς Διδάσκαλος, εἰδικώτατος δι' ἀρχαίους μαθητάς. Τὸν **Mattiosi**, ἀποχωρήσαντα διεδέχθη ὁ **Cabini**, καλὸς μουσικὸς, ἐπίσης Ἰταλός, καὶ τοῦτον ὁ Δαλματὸς **Androwitsch**. Ὁ μουσικὸς οὗτος, γνωστὸς καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος, ἐργασθεὶς μετ' ἀφοσιώσεως ἐπὶ σειρὰν πέντε ἐτῶν συνεπλήρωσε τὰ ὄργανα τῆς Μπάντας, ἐτελειοποίησε τοὺς προχωρημένους μαθητάς, συνέστησε σχολεῖον δοκίμων μαθητῶν καὶ ἐπλούτισε τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Φιλαρμονικῆς με νέον ρεπερτόριον διὰ τῆς ἀγορᾶς ἐτοιμῶν partitions καὶ δι' ἄλλων τεμαχίων, τὴν ἐνοργάνωσιν τῶν ὁποίων ἀνελάμβανεν ὁ ἴδιος. Τὰ μαθήματα τῆς Φιλαρμονικῆς ἐγίνοντο τὰς ἑσπερινὰς ὥρας, καθ' ἑκάστην 7 1/2 — 8 1/2 (τὸν χειμῶνα), 9 — 10 (τὸ θέρος), ἐπειδὴ τὰ μέλη τῆς Μπάντας ἀπετελοῦντο ἀπὸ μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου, ὑπαλλήλους καὶ ἐργάτας. Τὰ μαθήματα τῶν δοκίμων ἐγίνοντο καθ' ἑκάστην 4 — 5 μ. μ. Ἡ μουσικὴ ἐπαινίζε κατὰ τὰς Κυριακάς καὶ ἑορτὰς εἰς τὰ «ὑψηλὰ ἀλώνια» κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας, ἐνίοτε δὲ καὶ κατὰ τὰς ἑσπερινὰς 10 — 12 μ. μ. Ἐπίσης ἡ μουσικὴ ἐπαινίζε σπανίως καὶ εἰς τὴν παραλίαν (εἰς τοῦ **Γαλάττη**) εἰς τὰς πανηγυρεῖς τῶν Ἱ. Ναῶν, εἰς τὴν ἔξοδον τοῦ Ἐπιταφίου καὶ εἰς τὰς Ἐθνικὰς ἑορτὰς.

Χαρακτηριστικὸν ὅμως τῆς ἀκμῆς, εἰς ἣν εἶχε φθάσει ἐπὶ **Androwitsch** ἡ Φιλαρμονικὴ Αἰγίου, εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ἐξέδραμεν αὕτη εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἑλλάδος: Πάτρας, Ναύπλιον, Ἀγρίνιον καὶ Τρίκαλα, ἐκλήθη δὲ καὶ εἰς Ἀθήνας κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας, ὁπότε, ὡς γνωστὸν συνεκεντρώθησαν ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ ὅλαι αἱ Μουσικαὶ τοῦ Κράτους διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ περιφήμου ὕμνου τοῦ Σαμάρᾳ: «ἀρχαῖο πνεῦμα ἀθάνατο...». Ἡ Μουσικὴ τοῦ Αἰγίου εἶχε τότε καλοὺς ἐκτελεστάς: τὸν Δ. Ἀργυριάδην, τὸν Γ. Ἀργυριάδην, τὸν Θ. Ὁρεινὸν κ. ἄ., οἱ ὁποῖοι εἶναι γνωστοὶ σήμερον εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ ἐθελοντικὴ ὅμως κατάταξις καὶ ἡ ἐπιστράτευσις τῶν ἐνηλικιωθέντων μαθητῶν εἰς τὰς στρατ. μουσικὰς τοῦ Κράτους καὶ ἡ ἀποδημία πολλῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἐξησθένισε τὴν Φιλαρμονικὴν Αἰγίου, ἥτις συντρεχόντων καὶ οἰκονομικῶν λόγων, διελύθη τῷ 1904 ὑποκύψασα εἰς τὸν μοιραῖον Νόμον τῆς ἀκμῆς καὶ τῆς παρακμῆς.

Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1911-1921).—Ἡ ἀνασύστασις τῆς Φιλαρμονικῆς Αἰγίου ἐγένετο ἐπισήμως τῷ 1911, ὑπὸ τὰς ἐξῆς περιστάσεις.

Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1909 ἐπεσκέφθη τὸ Αἶγιον ὁ παλαιὸς μαθητὴς τῆς Φιλαρμονικῆς κ. Δ. Ἀργυριάδης, ἐπιστρέφων ἐξ Αἰγύπτου, ὅπου εἶχεν ἀκολουθήσει τὸν μουσικὸν θίασον **Castelanno** ὡς μέλος τῆς ὀρχήστρας του (cornu). Παροτρυνόμενος ὑπὸ τοῦ φιλομούσου κ. Π. Παναγιωτοπούλου ἀπεφάσισε νὰ παραμείνῃ ἐν Αἰγίῳ καὶ ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀνασύστασιν τῆς Φιλαρμονικῆς. Πράγματι ὁ ἄξιος μαθητὴς τοῦ **Androwitsch** Δ. Ἀργυριάδης ἀναλαμβάνει μόνος του τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν κατεστραμμένων ὀργάνων τῆς Σχολῆς, συγκεντρώνει 6—7 συμμαθητὰς του τῆς παλαιᾶς Φιλαρμονικῆς, καὶ τὴν παραμονὴν τῆς Πρωτοχρονιάς τοῦ 1910 ὁ ἐκ τοῦ προχείρου καταρτισθεὶς ὄμιλος περιῆλθε τὴν πόλιν παίζων τὰ κάλαντα καὶ τὸ ἐμβατήριον «Εὐτέρπη» τοῦ κ. Ἀργυριάδου. Τὸν μουσικὸν ὄμιλον συνῴδευσε καὶ τριμελὴς ἐπιτροπὴ, προχείρως σχηματισθεῖσα ἐκ τῶν κ. κ. **Τάκη Σταματοπούλου**, **Ἰωάννου Ζαγκλίφα** καὶ **Γ. Βλαχοπούλου**, ἥτις συνέλεξεν 800 δραχμὰς ὑπὲρ τῆς ἀνασυστάσεως τῆς Φιλαρμονικῆς. Ἀναφέρεται μάλιστα ἐκτὸς ἄλλων καὶ τὸ ἐξῆς ἐπεισόδιον, χαρακτηριστικὸν τῆς φιλομουσίας τῶν Αἰγίων. Εἰς τὴν συνοικίαν τῶν Ἀγίων Ταξιαρχῶν μία πτωχὴ γυναῖκα ἔσπευσε νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν μίαν δραχμὴν καὶ κομμάτι χαλκοῦ προσθέσασα ἐν συγκινήσει: «**Παιδάκιμ' νὰ ἰδῶ μάτα τὴ μουσικὴν μας, κι' ἂς πεθάνω!**» Διὰ τῶν συλλεγόντων χρημάτων συνεστήθη ἡ σχολή, ἐν ἣ ἐνεγράφησαν 100 περίπου μαθηταί. Γενομένων μετὰ τρίμηνον ἀρχαιρεσιῶν ἐξελέγη Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου ὁ φιλόμουσος κ. **Π. Παναγιωτόπουλος**, ὁ ὁποῖος κατῴρθωσε διὰ τῆς συνεργασίας ἐκλεκτῶν συνεργατῶν, καὶ ἰδίως τῶν κ. κ. **Ι. Ζαγκλίφα**, **Ἐπ. Χαράλαμπε** καὶ τοῦ μεταγενεστέρου Προέδρου κ. **Μεσσηνέζη**, νάναυστήσῃ τὴν Φιλαρμονικὴν Αἰγίου. Εἶναι εὐκόλον νὰ φαντασθῇ τις τὴν χαρὰν τοῦ κόσμου, ὅταν μετὰ πεντάμηνον ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν ἀρχαιρεσιῶν ἡ Μπάντα τοῦ Αἰγίου, ἐνισχυθεῖσα διὰ τῶν παλαιῶν μαθητῶν, καὶ διὰ 12 νεοσυλλέκτων, ἐξήρχετο διὰ πρώτην φορὰν ἵνα παιανίσῃ εἰς τὴν πλατεῖαν τῶν «ὑψηλῶν ἀλωνίων». Τὸ πρόγραμμα τῆς πρώτης συναυλίας, ἐτοιμασθὲν κατόπιν ἐπιμόνου καὶ συνεχοῦς ἐργασίας, εἶχε καταρτισθῇ ὡς ἑξῆς: 1) Εὐτέρπη, ἐμβατήριον Δ. Ἀργυριάδου. 2) Valse. 3) Γρεναδιέροι με σολίστ **Cornette** τὸν νεοσύλλεκτον Δ. Ἀνδριόπουλον. 4) Πόλκα τοῦ **Cambini**. 5) Ρωσικὴ προσευχὴ καὶ 6) ὁ Ἐθνικὸς ὕμνος.

Ὁ κ. Ἀργυριάδης εἰργάσθη δραστηρίως καὶ ἀποτελεσματικῶς ἐπὶ 4 ἔτη κατὰ τὰ ὁποῖα ἡ μουσικὴ ἐπαινίζε τακτικῶς με σοβαρώτερα προγράμματα. Χάρις εἰς τὸν αὐστηρόν του χαρακτῆρα ἐλειτούργησε πειθαρχικώτατα τὸ σχολεῖον τῆς Φιλαρμονικῆς. Ἐπίσης προσετέθησαν καὶ τμήματα Μανδολινάτας καὶ Χορφιδίας, τὰ ὁποῖα ἐλειτούργησαν με ζηλευτὴν πρόοδον, ἐδόθησαν δὲ ἱκαναὶ συναυλίαι ὑπὲρ εὐεργετικῶν σκοπῶν. Παραιτηθέντος τοῦ κ. Ἀργυριάδου ἐκλήθη εἰς ἀντικατάστασίν του τῷ 1917 ὁ Ἰταλὸς Μαέστρος **Attilio Ruggero Campanile**, ἐργασθεὶς μέχρι τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1920, ὁπότε διεκόπη καὶ πάλιν ἡ λειτουργία τῆς Φιλαρμονικῆς, συνεπεία τῆς ἐπιστρατεύσεως. Οἱ καλύτεροι ἐκ τῶν Μουσικῶν, 20 περίπου τοῦ Αἰγίου κατετάχθησαν εἰς τὰς Στρατ. Μουσικὰς τοῦ Κράτους ἀναφέρω ὅσους ἔτυχε νὰ γνωρίσω προσωπικῶς: τὸν Ἀνθυπασιπστήν Δ. Ἀνδριόπουλον, (Κορνέττα), τὸν Ἐπιλοχίαν καὶ νῦν ἀρχιμουσικὸν ἐν Δράμᾳ Π. Δρομάζον, (Εὐφώνιον), τὸν νεαρόν Ἐπιλοχίαν Ε. Ἐδαγγελίου, (Κορνέττα), τὸν Ἐπιλοχίαν Ν. Κυριαζήν, τὸν Ἐπιλοχίαν Ι. Καρδαράν, τὸν Λοχίαν Κ. Ἀνδρικόπουλον, (ἄλτ-κόρν), τὸν Λοχίαν Μ. Καρδαράν,

ΜΟΥΣΙΚΗ-ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΤΟΣ Α'
1921

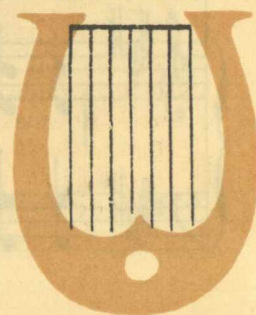
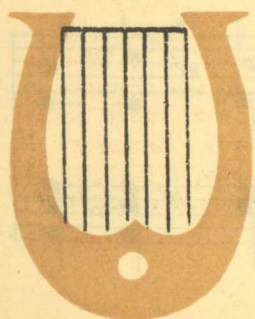
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΟΝ

ΤΕΥΧΟΣ Α'
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Η ΒΑΓΓΕΛΙΩ

Δημῶδες Ἀρκαδίας

Δι' ἄσμα καὶ κλειδοκύμβαλον.

Η ΒΑΓΓΕΛΙΩ

ΔΗΜΩΔΕΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ
Συλλογή Κ. Παπαδημητρίου.

Διασκευή διά Κλειδοκύμβαλον.
Armand Marsick.

Allegro.

1.
Ένα νερό κυρά Βαγγελιώ
ένα νερό καλό νερό
ώχ! και ποϋθε κατεβαίνει
Βαγγελιώ μου παινεμένη.

2.
Από γκρεμνό κυρά Βαγγελιώ
από γκρεμνό γκρεμίζεται
σέ περιβολακι μπαίνει
Βαγγελιώ μου παινεμένη

3.
Ποτίζει κι' έ-κυρά Βαγγελιώ
ποτίζει κι' ένα γιοκλημα
ώχ! ποϋ κάνει τό σταφυλι
σαν της Βαγγελιώς τ' άχειλι.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Ένας από τους νέους καλλιτέχνες, οι οποίοι εξετίμησαν προσοχόντως την μεγάλην καλλιτεχνικήν και εθνικήν σημασίαν της περιουσίας των δημοτικών μας ᾠμάτων, εἶνε ὁ κ. Κωνστ. Παπαδημητρίου, Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν καὶ Καθηγητὴς τῆς Μουσικῆς ἐν τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ. Κατ' ἔτος, εὐθὺς μετὰ τὰς ἐξετάσεις τοῦ Ὁδείου, ἀφίνει τὴν πολυτάραχον ζωὴν τῆς Πρωτευούσης καὶ φεύγει εἰς τὰς Ἑλληνικὰς Ἐπαρχίας συλλέγων τὰ δημώδη ᾠσματα. Ἀπὸ τὰς τρεῖς μέροι τοῦδε καλλιτεχνικῆς του περιοδείας, ἀνὰ τὰς περιφερείας Εὐβοίας, Ἀρκαδίας καὶ Ἀχαΐας, ἔχει ἤδη πολὺτιμον συλλογὴν 100 περίπου δημοτικῶν ᾠμάτων, τὰ ὁποῖα φιλοδοξεῖ νὰ διαδώσῃ εἰς τοὺς μουσικοὺς μας κύκλους. Πρὸς τοῦτο ἐργάζεται συστηματικῶς, εὐτυχίσας ἤδη νὰ δημιουργήσῃ εὐρὺν κύκλον θαυμαστῶν τῆς ἑλληνικῆς μελωδίας. Σπουδαῖον κατόρθωμα τοῦ κ. Παπαδημητρίου εἶνε, ὅτι εἰλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ διαπρεποῦς Διευθυντοῦ τῆς Ὁρχήστρας τοῦ Ὁδείου κ. Α. Marsick, μετὰ τοῦ ὁποίου συνεργάζεται εἰς τὸ ζήτημα τῆς διασκευῆς τῶν δημοτικῶν ᾠμάτων πρὸς καλλιτεχνικωτέραν αὐτῶν ἐμφάνισιν, διατηρουμένης πάντοτε ἀθίκτου τῆς ἀρχικῆς μελωδίας.

Χαρακτηριστικὸν τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὁ κ. Παπαδημητρίου συλλέγει τὰ δημώδη ᾠσματα εἶνε τὸ κατωτέρω ἐπίσημον ἔγγραφο, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ἀνάγκην μεγαλυτέρας ἐξηγήσεως.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΙΛΟΠΡΟΩΔΩΝ

ΕΝ ΒΥΤΙΝΗ

(Ἀνεγνωρισμένον Σωματεῖον)

Ἐν Βυτίῃ τῇ 2 Ἀυγούστου 1920

ΨΗΦΙΣΜΑ

Ἐπειδὴ τὸ ὑπὸ τοῦ παρεπιδημοῦντος Καλλιτέχου κ. Κ. Παπαδημητρίου, Γεν. Γραμματέως τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν, ἐπιτελούμενον ἔργον τῆς περισυλλογῆς τῶν δημοτικῶν ᾠμάτων τῆς περιφερείας μας εἶναι, ἀνεξαρκήτως τοῦ καθαρῶς καλλιτεχνικοῦ αὐτοῦ προσορισμοῦ, ἰδιαίτερος κολακευτικὸν καὶ τιμητικὸν διὰ τὴν ἡμετέραν πατρίδα, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου τῶν Φιλοπροόδων Βυτίης, βεβαιωθὲν ἐκ προσωπικῆς ἀντιλήψεως ὅτι ὁ κ. Κ. Παπαδημητρίου οὐ μόνον πιστῶς καὶ ἐπακριβῶς συλλέγει τὰ ᾠσματα τῆς πατρίδος μας, ἀλλὰ καὶ ἐκτελεῖ ταῦτα κατὰ τρόπον καλλιτεχνικόν, ὥς συνέβη κατὰ τὴν συναυλίαν τῆς 26^{ης} λήξαντος τῆς δοθείσας ἐν τῇ Δασικῇ Σχολῇ Βυτίης

Διὰ ταῦτα

τὸ Συμβούλιον ψηφίζει:

1^{ον}) Νὰ διαβιβασθῇ τῷ κ. Κ. Παπαδημητρίου τὰ εἰλικρινῆ συγχαρητήρια καὶ τὰς θερμὰς εὐχαριστίας τοῦ Συλλόγου διὰ τὸ μετὰ τὸσαῦτης εὐλαβείας καὶ τεχνικῆς ἀκριβείας συντελούμενον ἔργον τῆς περισυλλογῆς τῶν ᾠμάτων μας.

2^{ον}) Νὰ διαβεβαιώσῃ τὸν κ. Κ. Παπαδημητρίου, ὅτι κατὰ τὴν συναυλίαν τῆς 26^{ης} Ἰουλίου ἔ. ἔ. πάντες οἱ Βυτιῶται ἐξέφρασαν τὸν ἐνθουσιασμόν των εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς ὥρας παρ' αὐτοῦ ἐκτελέσεως τῶν ἰδικῶν των ᾠμάτων.

3^{ον}) Νὰ δηλώσῃ τῷ κ. Κ. Παπαδημητρίου, ὅτι ὁ Σύλλογος εἶνε διατεθειμένος νὰ παράσῃ αὐτῷ πᾶσαν ἐνκομίαν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἐθνικιστικῶν ἔργου τῆς περισυλλογῆς τῶν δημοτικῶν ᾠμάτων τῆς περιφερείας μας.

Ἐγένετο ἐν Βυτίῃ τῇ 2^ῃ Ἀυγούστου τοῦ 1920^{ου} ἔτους.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος

(Υπογρ.) Ε. Θ. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

(Υπογρ.) Δ. ΚΟΡΑΚΑΣ

Τὰ Μέλη

Γ. Δ. Κουντάνης, Ἱερῆς

Α. Χριστοδουλόπουλος

Π. Π. Διαρόπουλος

Π. Ε. Διαρόπουλος

Δαμπρινόπουλος

Τ. Σ.

Πολύτιμον συμβολὴν, ἴσῃ πρὸς τὴν πιστὴν συλλογὴν, προσφέρει ὁ κ. Παπαδημητρίου καὶ εἰς τὴν διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν ᾠμάτων διὰ τῆς ἐκτελέσεώς των. Τοῦτο δὲ ἀκριβῶς διακρίνει τὸν συμπαθεῖ Καλλιτέχνην ἀπὸ ὅλους τοὺς μέχρι τοῦδε ἀσχοληθέντας εἰς τὸ ἔργον τῆς συλλογῆς καὶ διαδόσεως τῶν δημοτικῶν ᾠμάτων· διότι ὁ κ. Παπαδημητρίου, Διπλωματοῦχος τοῦ τε Βυζαντινοῦ καὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ᾠσματος, ἐκτελεῖ πρῶτος ὅσα ᾠσματα συλλέγει καὶ προκαλεῖ διὰ τῆς καλλιτεχνικῆς του ἀποδόσεως μεγαλύτερον ἀκόμη ἐνδιαφέρον. Ἡ ἐπίδρασίς του ἦτο καταφανὴς τὸν παρελθόντα χειμῶνα ἐπὶ τῆς μουσικῆς μας κινήσεως. Διότι ἐνῶ ἄλλοτε σπανίως ἠκούοντο δημώδη ᾠσματα εἰς τὰς συναυλίας τῶν καλῶν Καλλιτεχνῶν τοῦ ᾠσματος, τελευταίως δὲν ἐδόθη οὐδεμία συναυλία χωρὶς ἰδιαίτερον μέρος ἀφιερωμένον εἰς αὐτά· ἡ προτίμησις τῶν καλλιτεχνῶν μας ἐστράφη πρὸς τὰ δημοτικὰ τῆς Ἀρκαδίας τῆς ὥρας συλλογῆς Κ. Παπαδημητρίου — Α. Marsick. Τὰ ᾠσματα αὐτὰ, πρωτότυπα εἰς ῥυθμούς, μελωδίας καὶ ποιήματα, ἐγίνοντο ἐνθουσιωδῶς δεκτὰ ἀπὸ τὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος δὲν ἐκουράζετο νὰ τ' ἀκούῃ ἐπανειλημμένως. Ἡ ΒΑΓΓΕΛΙΩΣ, ἰδίως, ἐσημείωσεν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν καὶ περιελήφθη εἰς τὰ προγράμματα τῶν καλυτέρων μας τραγουδιῶν. Τὸ χαριτωμένον αὐτὸ ᾠσμα ἠτύχησε ν' ἀκουσθῇ καὶ εἰς τὴν συναυλίαν τῆς γυναικείας χορωδίας Ἀθηνῶν, ἀπὸ 40 ὥρας φωνάς, κατ' ἐπιτυχιστάτην ἐνορχήστρωσιν τοῦ κ. Marsick, ὑπὸ τὴν ἀριστοτεχνικὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Ὁδείου κ. Φ. Οἰκονομίδου. Ἐπίσης εἰς τὰς συναυλίας τοῦ Συλλόγου πρὸς ψυχαγωγίαν τῶν τραυματιῶν μας ἡ καλλιτέχνης τοῦ ᾠσματος κ. Ἀλεξάνδρα Φραγκουδάκη προεκάλεσεν ἐπανειλημμένως ἀσυνήθεις ἐκδηλώσεις ἐνθουσιασμοῦ ἐκ μέρους τῶν τραυματιῶν, οἱ ὁποῖοι ἠλεκτριζόντο εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ ὥραίου ᾠσματος τῆς Ἀρκαδίας. Εἰς δύο μάλιστα Νοσοκομεῖα τόσος ἦτο ὁ προκληθεὶς ἐνθουσιασμός, ὥστε οἱ ἐν ἀναρρώσει τραυματῆται ἔστησαν χορὸν κατὰ τὴν τρίτην ἐπανάληψιν τῆς «Βαγγελίως» καὶ ἔζησαν ὀλίγας στιγμὰς ἑλληνικῆς ζωῆς, φωνάζοντες ἐνθουσιωδῶς πρὸς τὴν ἐπὶ κεφαλῆς Καλλιτέχνιδά, «Γιάσον λεβέντησα Βαγγελιώ!»

Κατόπιν τῶν ἐπιτυχιῶν τούτων ἡ Διεύθυνσις τῆς Μουσικῆς Ἐπιθεωρήσεως ἐθεώρησε καθήκον νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ ὥραίου ᾠσματος, ὥς ἀπαρχὴν τῶν μουσικῶν τῆς ἐκδόσεως, μετὰ τὴν πεποίθησιν ὅτι προσφέρει εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς ἑνα μαργαριταροῦ τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς.

(Πλαγίανλος), τὸν Λοχίαν Π. Σκαρμόγιαννην, τοὺς Λοχίας Π. Βαγενᾶν, Ν. Γιαννόπουλον καὶ τὸν δεκανέα Κ. Ἀναστασόπουλον κ. ἄ.

Ἡ δύναμις τῆς Φιλαρμονικῆς Αἰγίου ἀποτελεῖτο ἀπὸ 35 περίπου μουσικοὺς, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸ 1920 εἶχον ἑλαιοτῶθῃ εἰς 20, ἦτοι: 2 Εὐθυαύλους (Κλαρίνα), 2 Σάλπιγγας (Κορνέτες), 1 Πλαγίανλον (Φλάουτο), 1 μικρὸν Πλαγίανλον (ottavino), 1 Εὐφώνιον, 1 Ἀλτ-Κόρν, 2 Κόρν, 2 Τζέννυς, 1 βαρεῖαν σάλπιγγα (Μπάσσο), 1 Τρόμπαν, 1 Τρομπόνι, 1 Κουαρτίνο, 1 μέγα τύμπανον (Γκράν κάσσα) καὶ 3 τύμπανα.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ. Ἡ Φιλαρμονικὴ ἀπὸ τῆς συστάσεώς της συνετηρεῖτο ἐκ συνδρομῶν τῶν μελῶν της, ἀπὸ τὰς εἰσπραξείας τῶν σπανίων συναυλιῶν καὶ ἀπὸ ἐκτάκτους δωρεάς. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ πόροι αὐτοὶ ἦσαν ἀνεπαρκεῖς, τὸ Διοικητ. Συμβούλιον εἰσηγήθη εἰς τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον καὶ τοῦτο ἐνέκρινεν εἰδικὸν φόρον ὑπὲρ τῆς Φιλαρμονικῆς 40 λεπτῶν ἐπὶ ἑκάστου χιλιόλιτρον ἐξαγομένης σταφίδος, ἐπὶ ὅλης τῆς παραγωγῆς τοῦ τότε μεγάλου Δήμου Αἰγίων.

Ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου περὶ Δήμων καὶ Κοινοτήτων περὶ ἰσότητος σημαντικώτατα ἡ Κοινότης Αἰγίων, κατορθώθη ὅμως νὰ διατηρηθῇ ὁ φόρος τῆς ἐξαγομένης σταφίδος καὶ εἰς πολλὰ χωρία τοῦ τέως Δήμου Αἰγίων, οὕτως ὥστε ἐξησφαλίσθη τακτικὴ πρόσδοδος 3-4 χιλ. δραχ. ἑτησίως, αὐξηθεῖσα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, συνεπεία τῆς μεγάλης παραγωγῆς ἐν τῇ περιφερείᾳ Αἰγιαλείας. Ἐφέτος τὸ ποσοστὸν τῆς Φιλαρμονικῆς θὰ ὑπερβῇ ἀσφαλῶς ὅλα τὰ προηγούμενα ἔτη· ὑπάρχει μάλιστα σκέψις ν' αὐξηθῇ ὁ φόρος ἀπὸ 40 εἰς 80 λεπτά ἢ καὶ εἰς 1 δραχμὴν κατὰ χιλιόλιτρον, διὰ ν' ἀντικρύσῃ τὰς δαπάνας τῆς συντηρήσεως τῆς Φιλαρμονικῆς, αἱ ὁποῖαι θ' ἀνέλθωσιν εἰς 20 χιλ. δραχμῶν. Παρήλθε πλέον ὁ καιρὸς κατὰ τὸν ὁποῖον ἡμεῖς εἰς ἱκανὸς ἀρχιμουσικὸς με 200-300 δραχ., οἱ μουσικοὶ τῆς Φιλαρμονικῆς με 15, 20 καὶ 30 δραχ. μηνιαίως καὶ ὁ α' σολίστ με 80 δραχμάς.

Ἡ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ. Ἀπὸ ἐνὸς ἔτους ἡ Φιλαρμονικὴ Αἰγίου διέκοψε τὴν λειτουργίαν της, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ διαλυθῇ. Οἱ περισσότεροι, ὅλοι σχεδόν, οἱ μουσικοὶ εὐρίσκονται εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, ὁ Ἀρχιμουσικὸς Ruggero με ἀόριστον ἄδειαν εἰς Μιλᾶνον, τὸ Διοικ. Συμβούλιον συγκεντρωμένον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ κ. Ζαγκλίφα, ὅργανα δὲ καὶ βιβλία ἐν ἀναμονῇ κλεισμένα εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ Σχολείου

ἐν τῇ Πλατείᾳ τὸ «Ναύπλιον». Παρ' ὅλην ὁμως τὴν ἀπαισιοδοσίαν, ἦν συνήντησα εἰς τοὺς καλοὺς κύκλους τῆς κοινωνίας Αἰγίου, ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι δὲν θὰ βραδύνῃ ν' ἀναδιοργανωθῇ καὶ πάλιν ἡ Φιλαρμονικὴ Ἑταιρεία καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ὥρας τῆς ἐκτελέσεως εἰς τὴν γραφικὴν πλατείαν τοῦ Αἰγίου. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν 15ετηρίδα μετεβλήθη σημαντικῶς ἡ φυσιογνωμία τῆς κοινωνίας Αἰγίου· αἱ περισσότεραι ἐκ τῶν μεγάλων καὶ ὀνομοστῶν οἰκογενειῶν ἐξέλιπον ἢ μετώκησαν εἰς Πάτρας καὶ εἰς Ἀθήνας, νέαι δὲ οἰκογένειαι, ἐκ τῶν ἀπειρῶν «ἐφοπλιστῶν τῆς ξηρᾶς», τοὺς ὁποῖους ἀνέδειξεν ἡ τιμὴ τῆς σταφίδος «Βοστίτα» κατήλθον καὶ κατέρχονται ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ εἰς

Η ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΑΙΓΙΟΥ

τὴν πόλιν τοῦ Αἰγίου καὶ ἀγοράζουσιν τὰς καλυτέρας οἰκίας τῆς πόλεως, προσφέροντες γενναῖα ποσά. Ἄλλ' ἡ ἔμφυτος ἀγάπη τοῦ εὐγενοῦς λαοῦ τῆς Αἰγιαλείας πρὸς τὴν μουσικὴν ἀφ' ἐνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ εὐγενὴς φιλοδοξία καὶ ὁ ἐνθερμος ζήλος τῶν ὑπολειπομένων μελῶν τῆς προπολεμικῆς κοινωνίας, ἰδιαίτερος δὲ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ ἐπιμονὴ τῶν κ.κ. Ζαγκλίφα, Μεσσινέζη, Χαραλάμπη καὶ τῶν Παναγιωτοπούλων, θ' ἀναζωογονήσουν, εἴμαι βέβαιος, τὴν Φιλαρμονικὴν Ἑταιρείαν «Εὐτέρπη» καὶ δὲν θ' ἀνεχθοῦν νὰ χαθῇ διὰ παντὸς ἐν ἀπὸ τὰ ὀρειότερα ἔργα τῆς πατρίδος των. Εἶναι καιρὸς νὰ παραμερίσουν πλέον ἀπὸ τὴν Πλατείαν οἱ «πανελληνίου φήμης» καραγκιοζοπαῖται Πάγκαλος καὶ Σία, οἱ μόνον ἀντιπρόσωποι τῆς καλλιτεχνικῆς κινήσεως Αἰγίου. Εἶναι καλυτέρας τύχης ἀξία ἡ ὥραία Πλατεῖα τῶν «ἐψηλῶν ἀλωνίων».

Αἶγιον 15/8/1921

ΚΩΝΣΤ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΣΑΝΑΥΛΙΑΙ ΧΩΡΑΦΑ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΙ

Ὁ καθηγητὴς τοῦ βιολίου ἐν τῷ Ὁδείῳ Ἀθηνῶν κ. Γεώρ. Χωραφᾶς παραθερίζων μετὰ τῆς μουσικῆς αὐτοῦ οἰκογενείας ἐν Κεφαλληνίᾳ παρέσχε, καθ' ἃ ἐπιστῆλουναι ἡμῖν ἐκεῖθεν, σπανίαν καλλιτεχνικὴν ἀπόλαυσιν εἰς τὸ φιλόμουσον κοινὸν τοῦ Ἀργοστολίου, εἰς δύο συναυλίας ἐκλεκτῆς μουσικῆς. Εἰς τὴν πρώτην συναυλίαν ἔλαβον μέρος ἡ ὀρχήστρα καὶ ἡ χορωδία Ἀργοστολίου. Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε τὴν ᾠριαν Schubert, τὸ Ave Maria καὶ τὸ «Dances Slaves» τοῦ Dvorak Kreisl, με ἐκτελεστὴν τὸν κ. Γ. Χωραφᾶν, ὁ ὁποῖος ἐξετέλεσε καὶ ἰδίαν σύνθεσιν, τὴν «Cerenade Cephalonienne», ἡ ὁποία προεκάλεσεν ὥς εἰκὸς τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦ ἀκροατηρίου, λόγῳ τῆς ἐπιτοπίου χροιάς αὐτῆς.

Εἰς τὴν δευτέραν συναυλίαν, ἥτις ἐδόθη ὑπὲρ τῶν τραυματιῶν τοῦ Μικρασιατικοῦ μετώπου, ὁ κ. Γ. Χωραφᾶς κατώρθωσε νὰ παρουσιάσῃ κουαρτέττο, ἀποτελεσθὲν ἐκ τῆς Δ^ος Ἑλλῆς Χριστοδουλάτου καὶ τῶν κ. κ. Γ. Νομικοῦ, Γ. Ἀρτινοῦ καὶ αὐτοῦ με ἐκτελέσεις τοῦ Κουαρτέττου τοῦ Haydn καὶ τοῦ prelude τῆς Τραβιάτας. Ἡ μόλις δωδεκαετής Δ^νς Μαρίτσα Γ. Χωραφᾶ με μουσικὸν talent, τὸ ὁποῖον μᾶς ὑπόσκειται πολλὰ διὰ τὸ μέλλον της, ἐξετέλεσεν εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον τὸ Rossignol τοῦ Liszt. Ἐκ τοῦ προγράμματος ὑπερήρκεσεν εἰς τὸ κοινὸν ἡ Lucia di Lamermour. Αἱ εἰσπραξείας τῆς συναυλίας ταύτης, ἥτις ἐτέλει ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κεφαλληνίας κ. Δαμασκηνοῦ, παραστάτος αὐτοπροσώπως, ὑπερέβησαν τὰς 3,000 δραχμάς.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΕΚ ΚΥΠΡΟΥ

Ἡ μουσικὴ κίνησις ἐν τῇ πόλει μας, χάρις εἰς τὸν ἐνταῦθα ἄριστα λειτουργοῦντα Μουσικὸν Σύλλογον «**Τέρπανδρος**» ἐξακολουθεῖ ἀμείωτος καὶ ζωηρὰ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1916, ὅτε κατῆλθεν ἐξ Ἀθηνῶν ὁ κ. Χ. Πετρόπουλος, διπλωματούχος τῆς Ἀθηναϊκῆς Μανδολινάτας, εἰς ὃν ὀφείλεται ὅτι ἐνταῦθα συνετελέσθη ἀπὸ μουσικῆς ἀπόψεως. Ὁ Σύλλογος «**Τέρπανδρος**» διατηρεῖ Φιλαρμονικὴν συγκειμένην ἐξ εἴκοσι πέντε περίπου ὁργάνων καὶ Μανδολινάταν, ἡ ὁρχήστρα τῆς ὁποίας ἐμφανίζεται εἰς ἱκανὰς συναυλίας ἐτησίως, ταξιδεύει δὲ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πόλεις τῆς Κύπρου δίδουσα ἐν αὐταῖς συναυλίας μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν.

Γενομένων κατ' αὐτὰς ἀρχαιρεσιῶν τοῦ Συλλόγου ἐξελέγη νέον Διοικ. Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον θέλει μεριμνήσῃ διὰ τὴν περαιτέρω συντήρησιν τῆς Σχολῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ὁρχήστρας. Ἡ πρώτη συναυλία τῆς ὁρχήστρας θὰ δοθῇ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Χ. Πετροπούλου τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Νοεμβρίου.

ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΣ

ΚΥΠΡΙΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

Ἡ ὅλη μουσικὴ κίνησις ἐν Κύπρῳ δύναται τις εἰπεῖν ὅτι συγκεντροῦται περὶ τοὺς ἑξῆς καλλιτέχνας:

α) Τὸν κ. **Ἰω. Διανέλλον**, ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν διαμεῖναντα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ καθηγητὴν ἤδη τοῦ τετραχόρδου εἰς τὰ ἐν Λευκωσίᾳ δύο Διδασκαλεῖα καὶ τὸ Γυμνάσιον.

Ὁ κ. Διανέλλος, διακεκριμένος βιολονίστ, ἐμφανίζεται συχνὰ εἰς συναυλίας κλασσικῆς μουσικῆς, κατὰ τὰς ὁποίας θαυμάζεται ἡ δεξιότητά του εἰς τὸ τετραχόρδον.

Ἡ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑΙ

Ἐκ τῶν Βαλκανικῶν κρατῶν τὰ ὁποῖα ἔλαβον μέρος εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον, ἡ Ρουμανία ἀσφαλὲς προσήρτησε τὰς μεγαλειτέρας χώρας. Ἐπὶ πλέον αἱ προσαρτηθεῖσαι χώραι ὡς ἀποτελέσασαι μέρος τῆς διαλυθείσης Αὐстроουγγρικῆς Μοναρχίας ἦσαν πολὺ περισσότερον προηγμένας εἰς πολιτισμὸν ἀπὸ τὴν παλαιὰν Ρουμανίαν. Τοῦτο ἐξηνάγκασε τὴν Ρουμανικὴν κυβερνήσιν νὰ σκεφθῇ συντόνας καὶ σοβαρῶς διὰ τὴν καλλιτεχνικὴν ἐμφάνισιν τῆς χώρας, ἵνα μὴ παρουσιάζηται εἰς τὰ ὅμματα τῶν Νεο-Ρουμάνων καὶ ἰδίως τῶν 4 ἑκατομμυρίων Οὐγγρων, ὡς ὑστεροῦσα εἰς πολιτισμὸν.

Πρῶτον μέλημα τῆς κυβερνήσεως ὑπῆρξεν ἡ ἵδρυσις 2 μεγάλων μελοδραματικῶν θεάτρων τοῦ ἐνὸς ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ τοῦ ἐτέρου ἐν τῇ Πρωτεύουσῃ τῆς Τρανσυλβανίας, Κλουζ, ἔνθα ἤδη λειτουργεῖ καὶ τελειώτατον οὐγγρικὸν μελόδραμα.

Παραθέτομεν αὐτοτελῇ τὸν σχετικὸν ψηφισθέντα νόμον: «Οἱ ρουμανικοὶ μελοδραματικοὶ θίασοι ὑποχρεοῦνται νὰ παριστάνωσι μόνον εἰς ρουμανικὴν γλῶσσαν τὰ ἀριστουργήματα τῆς δραματικῆς μουσικῆς, κατὰ τρόπον ἀντάξιον δι' ἐπίσημον ἵδρυμα τοῦ κράτους.

Μέχρι συμπληρώσεως μουσικοῦ συνόλου, τὸ ὁποῖον νὰ ἐπιτρέπῃ εἰς τὰ Ρουμανικὰ Μελοδράματα νὰ παριστάνωσιν εἰς ρουμανικὴν γλῶσσαν οἰονδήποτε ἔργον — καὶ ἐντὸς χρονικοῦ διαστήματος πέντε μόνον ἐτῶν — ἐξαιρετικῶς θέλει ἐπιτραπεῖ ὅπως μερικοὶ ῥόλοι ἐκτελῶνται εἰς ξένην γλῶσσαν.

Οἱ ρουμανικοὶ μελοδραματικοὶ θίασοι ὑποχρεοῦνται νὰ ἐνθαρρύνωσι τὴν λυρικὴν ρουμανικὴν τέχνην, διὰ τῆς προκηρύξεως βραβείων διὰ τὰ καλλίτερα μουσικὰ ἔργα ἢ λιμπρέττα γραφέντα ἀπὸ ρουμάνους συγγραφεῖς ὡς καὶ διὰ τὴν ἀναβίβασιν τῶν ἔργων τούτων, τὰ ὁποῖα ἐπιτροπὴ καθορίζομένη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ νόμου θέλει κρίνει ἄξια νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Μελοδράματος.

β) Τὸν κ. **Θεόδ. Ρωσσίδην**, ἀπόφοιτον τοῦ Ὑδείου τῶν Βρυξελλῶν καὶ καθηγητὴν ἤδη τοῦ κλειδοκυμβάλου ἐν Λεμεσῷ. Τὸν κ. Ρωσσίδην ἀπολαμβάνουν τακτικὰ οἱ κάτοικοι τῶν διαφόρων πόλεων τῆς Κύπρου εἰς διδομένας παρ' αὐτοῦ συναυλίας σοβαρᾶς μουσικῆς καὶ μουσικῆς δωματίου.

γ) Τὸν κ. **Γ. Σ. Χουρμούζιον**, ἀριστοῦχον τῆς ἀρμονίας ἐκ τοῦ Ὑδείου Ἀθηνῶν καὶ καθηγητὴν ἤδη τῆς ὦδικῆς εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια Λεμεσσοῦ. Εἰς τὸν κ. Γ. Χουρμούζιον, ὅστις εἶνε καὶ ἀρχιμουσικὸς τοῦ Δήμου, ὀφείλεται ἡ συγκρότησις τῆς Μανδολινάτας καὶ τῆς χορῶδίας, ὡς καὶ ἡ διεύθυνσις τῆς θαυμασίας Φιλαρμονικῆς τοῦ Δήμου τῆς Λεμεσσοῦ.

δ) Τὸν κ. **Χ. Πετρόπουλον**, διπλωματοῦχον τῆς Ἀθηναϊκῆς Μανδολινάτας καὶ καθηγητὴν τῆς ὦδικῆς εἰς τὰ δύο Παγκύπρια Διδασκαλεῖα καὶ τὸ Παγκύπριον Γυμνάσιον ἐν Λευκωσίᾳ. Εἰς τὸν κ. Χ. Πετρόπουλον ὀφείλεται ἡ ἵδρυσις τοῦ μουσικοῦ ὁμίλου ὁ «**Τέρπανδρος**», περὶ τοῦ ὁποίου ἀναφέρονται σχετικὰ πληροφορίαι ἐν τῇ δημοσιευμένῃ ἀνωτέρῳ ἀνταποκρίσει ἐκ Λευκωσίας, καὶ

ε) Τὸν κ. **Χρ. Ἀποστολίδην**, ἄλλοτε καθηγητὴν τῆς ὦδικῆς παρὰ τοῖς ἐκπαιδευτήρισις Λεμεσσοῦ καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ τιμὴ τῆς διασώσεως ἀπάντων τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν καὶ χορῶν τῆς Κύπρου.

Ὁ κ. Χρ. Ἀποστολίδης εἶνε ὁ προετοιμάσας διὰ τῆς πολυτίμου αὐτοῦ ἐργασίας τὸ καλλιτεχνικὸν ἔδαφος τῆς ἀναπτύξεως τῆς μουσικῆς ἐν Κύπρῳ.

Ἡ συλλογὴ τῶν δημοτικῶν ᾠσμάτων καὶ χορῶν τῆς Κύπρου τοῦ κ. Ἀποστολίδη, ἐκδοθεῖσα πρὸ δεκαπενταετίας περίπου, παρέχει σοβαρὰν συμβολὴν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς.

Π. Σ.

Τὰ εἰσοδήματα τῶν μελοδραμάτων ἀποτελοῦνται:

α) Ἐκ τῶν εἰσπραξέων τῶν παραστάσεων. β) Ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν 5 ἑκατομμυρίων φράγκων διὰ τὸ Ρουμανικὸν Μελόδραμα τοῦ Βουκουρεστίου καὶ 3 ἑκατομμυρίων διὰ τὸ Ρουμανικὸν Μελόδραμα τοῦ Κλουζ. Τὰ ποσὰ ταῦτα θέλουσιν ἀναγράφεσθαι καθ' ἕκαστον οἰκονομικὸν ἔτος εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ τῶν Καλῶν Τεχνῶν.

Ἡ βάσις τοῦ ἄνω νόμου εἶνε ὡς ἐμφαίνεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν μουσικῶν ἀριστουργημάτων εἰς ρουμανικὴν γλῶσσαν, ἵνα διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐνισχυθῇ ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ μουσικὴ πρόοδος τοῦ τόπου, διαδίδηται δὲ ἀφ' ἐτέρου ἡ ἐπίσημος γλῶσσα εἰς τὰ ἑτερόφωνα φύλα τῆς χώρας. Ἡ πλουσία ἄλλως τε προικοδοτήσις τῶν δύο Ρουμανικῶν Μελοδραμάτων ἐπιτρέπει ὅπως ἡ Ρουμανία ἔχῃ τὴν μουσικὴν ὑπεροχὴν ἐφ' ὅλων τῶν Βαλκανικῶν κρατῶν.

Παραλλήλως πρὸς τὴν ἵδρυσιν τῶν Μελοδραματικῶν θιάσων βαίνει καὶ ἡ τελειοποίησις τῆς Συμφωνικῆς ὁρχήστρας Βουκουρεστίου. Ἡ ὁρχήστρα αὕτη ὁργανωθεῖσα καὶ συντηρουμένη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν εἶχε διαλυθῇ ἵνα δώσῃ τόπον εἰς ἄλλην ἐπὶ καλλιτεχνικωτέρων βάσεων ὁργανωμένην καὶ γνωστὴν ἤδη ὑπὸ τὸ ὄνομα «Φιλαρμονική». Ἡ ὁρχήστρα αὕτη ἐφρυτοζῶει ἐπ' ἀρκετὸν ὥς ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας τοῦ διευθύνοντος αὐτὴν **Νινίνου** ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ὅμως ἔτους ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν ὁ νεαρὸς ρουμάνος μουσουργὸς **Τζεορτζέσκου** ἵνα τὴν φέρῃ πράγματι εἰς εὐρωπαϊκὴν περιωπὴν. Μεγάλοι ξένοι καλλιτέχνη ἐκλήθησαν ἐκτάκτως ἵνα διευθύνωσιν ὁλοκλήρους συναυλίας ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρω τὸν Βαϊνγκάρτνερ καὶ τὸν Ριχάρδον Στράους κατὰ τὴν παρελθούσαν περιόδον διὰ δὲ τὴν προσεχῇ ὑπάρχουν ἤδη εἰς τὰ προγράμματα τὰ ὀνό-

ματα τοῦ Ὁσκάρο Φρήντ, διευθυντοῦ τῆς ὁρχήστρας τῆς Κοπεγχάγης καὶ τοῦ Καμίλ Σεβιγιάρ διευθυντοῦ τῶν Κονσέρ Λαμουρέ ἐν Παρισίοις. Διὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ προσεχοῦς Ὀκτωβρίου ἔχει ἀναγγελθεῖ ἡ πρώτη ἐκτέλεσις τῆς Ἑννάτης Συμφωνίας τοῦ Μπετόβεν μὲ ὁρχήστραν καὶ χορὸν ἐκ 1000 προσώπων. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀριστουργήματος τούτου συμμετέχουν ἡ ὁρχήστρα καὶ χορῶδία τοῦ Μπρασόβ καὶ ἄλλων Τρανσυλβανικῶν πόλεων.

Εἰς τὸ πεδῖον τῆς συνθέσεως ἡ Ρουμανία δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ μεγάλα ὀνόματα ὀφείλομεν ἐν τούτοις ν' ἀναφέρωμεν τὸν **Στὰν Γκολεστὰν** καὶ ἰδίως τὸν **Γεώργιον Ἐνέσκου**, πολυσχιδὴ καλλιτέχνην τιμῶντα πράγματι τὸν τόπον του. Ὁ Ἐνέσκου εἶνε κατὰ τὴν παρούσαν στιγμὴν εἰς τῶν μεγαλειτέρων βιολιστῶν τοῦ κόσμου ἄλλὰ καὶ ὡς συνθέτης χαίρει πολλῆς φήμης ἡ πέρυσιν ἐν Παρισίοις ἐκτελεσθεῖσα Συμφωνία του ἐκρίθη ὡς ἔργον μεγάλης ἀξίας, ἂν καὶ λίγον σκοτεινόν. Ἀλλὰ καὶ ὡς διευθυντὴς ὁρχήστρας διακρίνεται ὁ Ἐνέσκου ἔχει ἐπανελημμένως διευθύνει τόσον ἐν Παρισίοις, ὅσον καὶ ἐν Γερμανίᾳ καὶ Βουκουρεστίῳ μεγάλας συμφωνικὰς ὁρχήστρας, εἰς αὐτὸν δὲ ἔχει ἀνατεθεῖ ἡ ἀναβίβασις τοῦ Λόεγκριν εἰς τὴν ρουμανικὴν Ὀπεραν τοῦ Βουκουρεστίου.

Ἀκούων τοὺς δύο ἐν Βουκουρεστίῳ θιάσους ὁπερέττας μὲ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἐλεηνολογήσω τὴν θλιβεράν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται καὶ τὸ δευτερεύον τοῦτο

μουσικὸν εἶδος παρ' ἡμῶν. Ἐκεῖ ὁ θαυμάσιος θίασος «Λεονάρ» μὲ τοὺς λαμπροὺς του πρωταγωνιστάς, μὲ κόρο ἀνδρῶν καὶ ἰδίως γυναικείων ὅχι προκαλοῦν τὴν ἀηδίαν ὡς παρ' ἡμῶν ὁρχήστρα ἐκ 40 ὁργάνων παρακαλῶ — ὅσα δηλαδὴ δὲν ἔχουν εἰς Ἀθήνας οὔτε οἱ μελοδραματικοὶ θίασοι — ἐνδυμασίαι πολυτελέσταται καὶ σκηνογραφίαι πράγματι καλλιτεχνικαί εἰς τὴν πρωτεύουσάν τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, μουσικὴ φρίκη καὶ μόνον φρίκη!...

Θὰ ἐρωτήσητε: Εἶνε λοιπὸν δυνατόν νὰ συντηρηθῶσι τοιοῦτοι θίασοι ἄνευ ἐπιχορηγήσεως; μάλιστα διότι τὸ Βουκουρεστίον, μὲ πληθυσμὸν 800.000 κατοίκων δὲν ἔχει ὅλο τὸ καλοκαίρι παρὰ δύο θιάσους ὁπερέττας καὶ δύο δραματικούς μὲ ἐλάχιστον εἰσπράξεως δι' ἕκαστον ἐξ αὐτῶν τοῦλάχιστον 30.000 φρ. καθ' ἑσπέραν, ὅταν εἰς Ἀθήνας μὲ τὸ ἥμισυ τοῦ πληθυσμοῦ λειτουργοῦσιν 20 θεάτρα!...

Ἐγραψα τὰς γραμμὰς ταύτας διὰ νὰ ὑπενθυμίσω εἰς τοὺς νομίζοντας ὅτι εἴμεθα ὁ περιούσιος λαὸς τῆς Ἀνατολῆς, ὅτι ἄλλοι λαοί, μὴ ἔχοντες τὴν καλλιτεχνικὴν φύσιν τῶν Ἑλλήνων κατάρθωσαν νὰ μᾶς ὑποσκελίσουν καὶ νὰ φθάσουν εἰς καλλιτεχνικὴν περιωπὴν, χάρις εἰς τὴν φροντίδα τὴν ὁποίαν λαμβάνουν αἱ κυβερνήσεις των καὶ χάρις εἰς τὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ κοινοῦ τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἡνέχετο βεβαίως τὰς μουσικὰς ἀσχημίας ὡς αὐταὶ ἐμφανίζονται παρ' ἡμῶν.

Βουκουρεστίον, Σεπτέμβριος 1921.

Γ. ΣΚΛΑΒΟΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΓΙΚΑ ΠΑΛΑΤΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΤΟΥ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΥ ΣΟΠΕΝ

[«Ἡ Μουσικὴ Ἐπιθεώρησις» ἔχουσα εἰς τὸ πρόγραμμά της καὶ σκοπὸν νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς διακρινόμενους σπουδαστάς τῆς μουσικῆς θὰ διαθέτῃ προθύμως τὰς στήλας της πρὸς δημοσίευσιν τῶν ἔργων των, ὅσα ἡ Διεύθυνσις, ἥθελε κρίνει ἄξια δημοσίευσως, θὰ παρακολουθῇ δὲ μετ' ἰδιαίτερας στοργῆς τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἰδιοφυῶν νέων καὶ νεανίδων τῶν ἐκπαιδευομένων ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ.

Τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον ἄρθρον εἶναι τοῦ κ. **Ἀνδρέου Νεζερίτη**, μαθητοῦ τοῦ Ὑδείου Ἀθηνῶν τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς τοῦ Κλειδοκυμβάλου (τάξις κ. Σ. Φαραντάτου) καὶ τοῦ ἐδικοῦ μαθήματος τῆς Ἀρμονίας (τάξις κ. Φ. Οἰκονομίδου), ὁ ὁποῖος, ἂν κρίνῃ τις ἐκ τῶν μέχρι τούδε προόδων του, θὰ ἐξελιχθῇ ταχέως εἰς ἄριστον καλλιτέχνην].

Πολλὰς φορές, ὁ ὁδοιπόρος ποῦ ἐπιχειρεῖ νὰ διαβῇ τὸν δύσκολον καὶ τραχὺ δρόμον τῆς Μουσικῆς Τέχνης, σταματᾷ ἐκπληκτος τὰ βήματά του:

Ἐκεῖ στὸ δρόμον του, δεξιὰ καὶ ἀριστερά, μεγάλα, θεόρατα δένδρα εἶνε φυτρωμένα.

Ἐδῶ γιγαντιαῖοι πλάτανοι, ἐκεῖ λευκὲς δυσθεώρητες, πάρα κάτω κυπαρίσσια πανύψηλα, ποῦ ἡ κορυφή τους σμίγοντας τὰ σύννεφα — μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ἐπίτηδες — κρύβονται μέσα σ' αὐτὰ γιὰ ν' ἀφίνουν πάντοτε τὸν ἄνθρωπον νὰ διερωτᾶται: Μὰ ὡς ποῦ φθάνουν;

Ἀλλὰ καὶ τὰ σπάνια ὄμορφα λουλούδια δὲν λείπουν. Νά! ἐκεῖ κάτω στὰ πόδια ἐνὸς γίγαντος πλατάνου, ἕνα ὄμορφο λουλούδι ἐλκύει τὴν προσοχὴν τοῦ διαδότη.

Τὸ θεϊκὸ του ἄρωμα πλημμυρίζει τὴν ἡσυχὴ ἀτμόσφαιρα.

Σκύβει, καὶ μὲ προσοχὴ μήπως ἐγγίζοντάς το, τὸ καταστρέψῃ, τὸ παρατηρεῖ.

Μοιάζει σὰν τὸ παρθενικὸ κρίνο.

Τὸ λεπτὸ καὶ τρυφερὸ στέλεχος του ἀναρριπίζεται σὲ κάθε ἐλαφρὶὰ πνοῇ τοῦ ἀνέμου, τόσο, ποῦ νομίζει κανεὶς, ὅτι τώρα θὰ λυγίσῃ, τώρα θὰ ξεριζωθῇ!

Καὶ ὅμως ὅχι!

Ἡ ρίζα του εἶνε τόσο βαθειὰ χωμένες στὴ γῆ, καὶ τὰ προστατευτικὰ φυλλώματα τῶν γειτονικῶν του πλατάνων τόσο πυκνά, ποῦ δὲν ὑπάρχει ποτὲ φόβος, νὰ τὸ παρασύρῃ ὁ κακὸς ἀέρας.

Θὰ μένῃ ἐκεῖ, πάντα, ἐπὶ αἰῶνας, καὶ ὁ ὁδοιπόρος ποῦ θὰ ἐπιχειρῇ νὰ διαβῇ τὸν δύσκολον καὶ τραχὺ αὐτὸ δρόμον, θὰ γονατίσῃ πάντοτε μ' εὐλάβεια ἐμπρὸς του, γιὰ νὰ εἰσπνεύσῃ τὸ γλυκὸ του ἄρωμα.

*

Ἄν ὁ σημερινὸς μουσικὸς, μὲ δικαίαν κατάπληξιν, στέκεται καὶ ἐνεὸς ἀποκαλύπτεται ἐμπρὸς εἰς τὰ μνημειώδη ἐκεῖνα μεγαλουργήματα ποῦ μᾶς ἐκληροδότησαν αἱ ὑπεράνθρωποι κατὰ καιροὺς μεγαλοφυΐαι, ὅπως εἶναι ὁ Händel, ὁ Bach, ὁ Haydn, ὁ Mozart, ὁ Beethoven, μ' ἄλλῃ τόσῃ περισσῇ εὐλάβειᾳ κλίνει τὸ γόνυ ἐμπρὸς εἰς τὸ ἔργον μιᾶς ἄλλης μεγαλοφυΐας.

Εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Frédéric Chopin, τοῦ συνθέτου τῆς Etude εἰς Δο ἔλασ., τοῦ ποιητοῦ τῆς Ballade εἰς Sol ἔλασ., τοῦ συγγραφέως τῆς τραγωδίας ἐκείνης, ποῦ ὀνομάζεται Sonate εἰς Si b ἔλασ.

Δὲν ἔγραψε Συμφωνίας οὔτε ὁρατόρια. Τὸ Θέατρο δὲν τὸν ἀπασχολεῖ.

Τὰ ἄσπρα καὶ μαῦρα κόκκαλα τοῦ πιάνου τὸν φθάνουν

... Καὶ τότε ἀφίνοντας τὴ φαντασίαν του νὰ τρέξῃ, μᾶς μεταφέρει, μέσ' ἀπὸ τὰ μονοπάτια τὰ στρωμένα μὲ χρυσόπετρες, στὰ μαγικὰ του παλάτια, ποῦ μόν' αὐτὸς ξέρει νὰ κτίξῃ.

Σὰν τὴν ὀλόξανθῃ ἀχτίδα τοῦ ἡλίου ποῦ σκάζοντας τὰ σταχτια σκοτεινὰ σύννεφα φωτίζει τὴν ὀλοπράσινη πεδιάδα, ἡ φράσις του, ἡ ἰδιάζουσα ἐκείνη φράσις, ἡ φράσις «à la Chopin» παρουσιάζεται.

Θὰ τὴν συναντήσουμε σ' ὅλα του τὰ ἔργα.

Ἐκεῖ λαξευθὴ ἀπὸ τὴ σμίλη ἐνὸς δευτέρου Φειδία.

Ἐκεῖ τὰς ἀποχρώσεις τῶν πινάκων ἐνὸς ἄλλου Watteau. Κ' ἐδῶ μὲν (Polonaise Do # min. op. 26 N° 1) διακόπτουσα τὸ ρυθμικὸ σκοπὸ τῶν σαλπίγγων καὶ τὸν ξηρὸ ἤχο τῶν τυμπάνων ποῦ καλοῦν τοὺς μαχητάς σὲ συναγερμό, μοιάζει κατὰ σὰν ἱερεῖα, σὰν παρὰ κλησιν.

Εἶνε ἡ δεσμωτὴς πατρίς, εἶνε ἡ ἀγαπημένη του Πολωνία, ποῦ ζητεῖ ἀπελευθέρωσιν.

Πόσην ἐγκατέρησι, πόσο θάρρος σταλάζει στήν ψυχή του πολεμιστή, ἡ τρυφερὴ ἐκείνη φράσις εἰς Μί ῥ μεῖζ. ποῦ τὴν συνοδεύουν ἀπαλὰ-ἀπαλὰ τ' ἀέρινα arpegges τῆς δεσποζούσης!

... Ἄλλ' ὕστερα ἡ ἀνάμνησις τῆς ἀρπαγείσης Πατρίδος... Σφίγγοντας τὰ δόντια μὲ λύσσα, μὲ μιὰ κραυγὴ ἐκδικήσεως, μὲ βήματα ἀποφασιστικά, ὁ πολεμιστὴς ὁρμᾷ...

... Σὺν ψίθυρος εὐγνωμοσύνης τὸν συνοδεύει ἡ θαυμασιὰ φράσις εἰς Re ῥ μεῖζον....

Πάρα κάτω θὰ τὴν ξανασυναντήσουμε ὑπὸ τὴν ἀπλὴν μορφὴν ἐνὸς arpegge (Nocturne Fa # maj. op. 15 N° 2).

Ἀλλά... σιωπὴ... ἀκοῦτε...

Θὰ ἔλεγε κανεὶς πῶς κάποια ὥμορφη Νεράιδα κατέδηκε ἀπ' τ' ἀέρινα βασίλειά της, καὶ ἦρθε νὰ περπατήσῃ στὴ νυκτερινὴ ἡσυχία τοῦ κήπου.

Τ' ἀχνὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, παίζοντας μὲ τῆς ἀσημένιες πούλιες τοῦ φορέματός της, ἀφίνει νὰ ξεπετιῶνται τριγύρω χιλιάδες χιλιάδων μικρῶν διαμαντιῶν...

Στὸ πέρασμά της τὰ ρόδα καὶ τὰ νυχτολούλουδα σκύδουν, καὶ ἀφίνουν νὰ χυθῇ πρὸς αὐτὴν τὸ ἄρωμά τους...

Κι' αὐτός, ὁ ἀπαθής, ὁ γρύλος διακόπτει τὸ μονότονο τραγοῦδί του, σὰν νὰ ντρέπεται νὰ ταράξῃ τὴν ἐξαύλωμένη αὐτὴ στιγμή.

... Καὶ τότε — ἀπ' ἐκεῖ, στὸ σταυροδρόμι κοντὰ στὸ κιδόσι ποῦ τὸ ἀγκαλιάζουν ἡ γιαισεμιές καὶ τὰ ἀγιοκλήματα — ἕνα θεϊκὸ τραγοῦδι ἀκούεται...

Ἐχωρίζει, μέσα σ' αὐτὴ τὴ γαλήνη, ὅπως τ' ἄσπρα πετραδάκια στὸ βάθος τοῦ ξάστερου νεροῦ τοῦ βυακιοῦ.

... Εἶνε ἡ ὥμορφη νεράιδα ποῦ τραγουδῶντας, καλεῖ τὸν ἀγαπημένο της...

Μὰ γιατί ὅμως ἡ ἡσυχία ἐκείνη, γλυκεῖα, γιομάτη πάθος

μελωδία, μετατρέπεται σ' αὐτὸ τὸ λυπητερό, γεμάτο ἀπαισιοδοξία θρήνο;

Γιατὶ τὸ φεγγάρι τρομαγμένο κρύβεται μεσ' τὰ σύννεφα, καὶ τὰ ρόδα καὶ τὰ νυχτολούλουδα παύουν νὰ χύνουν τὸ πολυτιμο ἄρωμά τους;

... Ὁ βασιλεὺς τῶν ἀέρηδων ἐνοιωσε τὴν ὥμορφη Νεράιδα καὶ τρέχει μαζί μὲ τοὺς ἄσκημους συντρόφους του νὰ τὴν ἀρπάξῃ...

... Σ' ἕνα λυγρὸ ἀπὸ arpegges, ἡ ὥμορφη Νεράιδα χάνεται...

Εἰς τὰς 17 Ὀκτωβρίου τοῦ 1849 ἔσθυνε, ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἀγωνιώδη πάλη πρὸς τὸν θάνατον ὁ Frédéric Chopin.

Ὑστερα ἀπ' ὀλίγο, καθὼς λέγει ὁ κόμης Wodzinski, ἕνα φιλικὸ χέρι ἔριχνε ἐπάνω στὸ φέρετρο, λίγο χῶμα παρμένο ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη του πατρίδα, τὴ Πολωνία.

Ἐπέρασαν ἀπὸ τότε, σχεδὸν τρία τέταρτα ἐνὸς αἰῶνος.

Νέοι καλλιτεχνικοὶ ἀστέρες ἀνεφάνησαν καὶ νέοι ἀναφαίνονται.

Νέαι Σχολαὶ ἐδημιουργήθησαν καὶ νέαι θὰ δημιουργηθοῦν αὐριοι.

Μὰ γιὰ τὸ μουσικὸ, καὶ τῆς σήμερον καὶ τῆς αὔριον, γιὰ τὸ μουσικὸ ποῦ ξεφυλλίζοντας τὴ μαργαρίτα μὲ τὰ ἄσπρα καὶ μαύρα πέταλα, ζητεῖ νὰ μάθῃ σὲ ποιὸν ἀπὸ τοὺς φίλους του μπορεῖ ν' ἀνοίξῃ τὴ καρδιά του, — χωρὶς ἀμφιβολία — ὁ Frédéric Chopin θὰ εἶνε ἀπὸ τοὺς πλέον ἐμπίστους...

Σ' αὐτὸν λοιπὸν ἄς ἐμπιστευθῇ τὰ μυστικά του, σ' αὐτὸν ἄς πῇ τῆς χαρὲς του, τῆς λύπης του, τῆς ἀπογοητεύσεως του.

Θὰ τὸν περιμένῃ πάντοτε μιὰ παρηγορητικὴ, συμπονετικὴ ἀπάντησις...

7/6ριος τοῦ 921

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΕΖΕΡΙΤΗΣ

Ο ΕΡΡΙΚΟΣ ΚΑΡΟΥΣΟ ΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΡΟΛΟΥΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΡΡΙΚΟΥ ΚΑΡΟΥΣΟ

Μίαν ὥραϊαν θερινὴν πρωΐαν τὴν 21ν π.μ. Ἰουλίου ἀπέθνησκεν ἐν Νεαπόλει τῆς Ἰταλίας ὁ Ἑρρικός Καρούσο. Ὁ παγκοσμίου φήμης ὀξυφώνος διέμενε μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του (πρὸ τριῶν μηνῶν) ἐν Ἀμερικῇ, ἐργαζόμενος εἰς τὸ ἐν Ν. Ὑόρκῃ θέατρον «Μετροπόλιταν». Τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων καὶ μετὰ τὴν παράστασιν κατελήφθη ἀπὸ σφοδρὸν πυρετόν. Οἱ ἐσπευσμένως προσκληθέντες ἰατροὶ διέγνωσαν ὅτι ὁ καλλιτέχνης εἶχε προσβληθῇ ἀπὸ περιτονίτιδα καὶ ὅτι ἐπεβάλλετο ἄμεσος χειρουργικὴ ἐπέμβασις. Ἡ ἐγχείρισις αὐτὴ φαίνεται ὅτι δὲν ἴσχυσε νὰ ἀποτρέψῃ τὸ κακόν. Μετὰ τριῶν μηνῶν ὁδυνηρὰν ζωὴν κατωρθώθη ὥστε νὰ ταξειδεύσῃ οἰκογενειακῶς, ἐπιστρέφων εἰς τὴν γενέτειράν του πόλιν, τὴν Νεάπολιν.

Μετὰ ὀλιγοήμερον ἐκεῖ διαμονὴν ἐγκατεστάθη εἰς τὸ Σορρέντο ὅπου ἐτραγοῦδῃσε διὰ τελευταίαν φορὰν κατὰ τὴν διάρκειαν ἐνὸς γεύματος, τὸ ὁποῖον εἶχε παραθέσει εἰς φίλους του τὴν 2αν Ἰουλίου ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὀνομαστικῆς του

ἐορτῆς. Μετὰ τινὰς ἡμέρας προσβληθεὶς ἐκ νέου ἀπὸ νέαν κρίσιν τῆς ἀσθενείας, ἡ ὁποία τὸν κατέτρεχε, μετεφέρθη εἰς Νεάπολιν ὅπου μετὰ πάροδον ὀλίγων ἡμερῶν ἀπεβίωσε.

Τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του ἀφιέρωνεν εἰς τὴν γελοιογραφίαν. Ἡρέσκειτο δὲ πρὸ παντός νὰ φιλοτεχνῇ συχνὰ τὴν αὐτογελοιογραφίαν του. Τὸ σκίτσο του δὲ πάντοτε ἀφελὲς καὶ ἀθῶον, ἐπρόδιδε τὴν καλλιτεχνικὴν ψυχὴν του.

Αἱ Ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες ἀφιέρωσαν στήλας δλοκλήρους εἰς τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου τενόρου, τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀνέγραψαν διὰ παχυτάτων στοιχείων κατ'ὄψιν τοῦ τίτλου τῶν: Ο ΚΑΡΟΥΣΟ ΑΠΕΘΑΝΕ. Δεῖγμα τῆς ἐκτιμήσεως, ἧς ἀπῆλθεν ὁ Καρούσο ἰδίως ἀπὸ τὴν Κοινωνίαν τῆς Ν. Ὑόρκης εἰς ἣν διέμενεν, εἶνε ἡ δημοσίευσις εἰς τινὰ τῶν ἐκεῖ ἐκδιδόμενων ἐφημερίδων τῶν παρατιθεμένων εἰκόνων, εἰς ἃς παρίσταται ὁ καλλιτέχνης εἰς τοὺς κυριωτέρους ρόλους ἀπὸ ὧσους ὑπεδύθη. Μεταξὺ αὐτῶν διακρίνει τις καὶ τὴν αὐτογελοιογραφίαν του ὑπὸ διαφόρους ἐμπνεύσεις.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ Π. Δ. ΖΑΧΑΡΙΟΥ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Κατά την 27ην, 29ην Μαρτίου και 1ην Ἀπριλίου ἐ. ἔ. ἐγένοντο ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν τρεῖς διαλέξεις περὶ τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς, ἀρχαίας, ἐκκλησιαστικῆς καὶ δημώδους ὑπὸ τοῦ κ. Προκοπίου Δ. Ζαχαρία, πρὸς σαφήνισιν καὶ πρακτικὴν ἐπίδειξιν τοῦ ἐνιαίου τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς καὶ τῶν ἰδιαιτέρων ἐαυτῆς κανόνων ὡς ἐξέθηκε μετὰ πολυτελεῖς μελέτας ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ καὶ συλλογῇ ἑλληνικῶν ᾠμάτων «ΑΡΙΩΝ».

Ὁ κ. Ζαχαρίας στηρίζει τὸ σύστημα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς αὐστηρᾶς ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχαίων κλιμάκων καὶ τῆς ἰδιαζούσης σημασίας τῶν χρωματικῶν φθόγων, δι' ὧν μορφοῦνται κανόνες πολυφωνικῆς ἀρμονίας, διὰ τῆς ὁποίας οὐ μόνον διατηρεῖται τὸ ὕψος καὶ ὁ χαρακτήρ τῶν ἑλληνικῶν μελωδιῶν, ἀρχαίων, ἐκκλησιαστικῶν καὶ δημῶδων, ἀλλὰ καὶ ἐνδυναμοῦνται καὶ καλλύνεται. Ἡ ἀρμονικὴ αὐτῆς πολυφωνία εἶναι ἀπλή, ἰδίως εἰς τὰ χρωματικά πτωχὰ εἰς ἀρμονίαν μέλη, ἀνταποκρίνεται ὁμῶς τελείως εἰς τὸν ἀπλοῦν καὶ ἐγκάρδιον χαρακτήρα τῶν ἑλληνικῶν μελωδιῶν. Ἡ διαφορὰ τῆς σημερινῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς ἔγκειται εἰς τὴν χοῆσιν ἐπταφθόγων διατονικῶν ἢ χρωματικῶν κλιμάκων παρὰ τοῖς ἑλλήσιν καὶ τῆς συγκεκραμένης χρωματικῆς δωδεκαφθόγου κλίμακος παρὰ τοῖς εὐρωπαίοις. Ἡ συλλογὴ τοῦ Ἀρίωνος ὡς κύριον αὐτῆς σκοπὸν ἔχει τὴν ἔμπρακτον ἐφαρμογὴν τῶν κανόνων τῆς ἑλληνικῆς ἀρμονικῆς ὑποκρούσεως εἰς τὰ ἑλληνικά ᾠσματα, ἀρχαία, ἐκκλησιαστικά καὶ δημῶδη καὶ εἰς τοῦτο συνίσταται κυρίως ἡ πρωτοτυπία τῆς.

Ἡ μελέτῃ ὁμῶς καὶ ἀνάλυσις τῶν ἑλληνικῶν μελωδιῶν συμπληροῦνται διὰ τῆς ρυθμικῆς αὐτῶν ἐπεξεργασίας. Ἄν καὶ δὲν ἔλειψαν ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὑποδείξεις ἀρχαίων ρυθμῶν εἰς δημῶδη ᾠσματα, διὰ πρώτην φορὰν παρουσιάσθη ἡμῖν ρυθμικὴ ἐπεξεργασία τῶν ᾠμάτων τῆς συλλογῆς, ἐξ ὧν πολλὰ ἐσκεμμένως ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τὸν νέον αὐτὸ ἀρμονικὸν καὶ ρυθμικὸν ἔνδυμα ὅπως καταστῇ δυνατὴ ἡ σύγκρισις αὐτῶν πρὸς τὰ δημοσιεύματα ἄλλων συλλογῶν.

Τὸ ὅτι τὰ δημῶδη ἡμῶν ᾠσματα καὶ οἱ λαϊκοὶ χοροὶ προέρχονται ἐκ γνησίας ἀρχαίας παραδόσεως, οὐδεὶς ποτε ἑλλήν μελετητὴς ἔθεσεν ὑπὸ ἀμφισβήτησιν, οὐδέποτε ὁμῶς ἡ σύγκρισις καὶ συσχέτισις εἶχε προχωρήσει μέχρις ἀποδείξεως τῆς ταυτότητος αὐτῶν, ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἀμοιβαία συμπλήρωσις καὶ διόρθωσις. Ὁ κ. Ζαχαρίας πρῶτος ἀποκατέστησε τοὺς οἰκείους ρυθμοὺς εἰς ᾧδὴν τοῦ Πινδάρου, ᾧδὴν Σαπφούς, τὸν ὕμνον τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ παρουσίασε ταῦτα ἐν σχεδὸν τελείᾳ ἀναπαραστάσει ἀρμονικῇ, ρυθμικῇ καὶ ὀρχηστικῇ ἐνώπιον τοῦ ἀκροατηρίου τὴν 27ην Μαρτίου. Οἱ ἐπίτροποι ρυθμοὶ τοῦ Πινδάρου εἶναι οἱ γνωστότατοι καὶ τοῖς πᾶσιν οἰκειότατοι ρυθμοὶ τοῦ συρτοῦ χοροῦ καλαματιανοῦ· οἱ παιᾶνες τοῦ ὕμνου τοῦ Ἀπόλλωνος οἱ γνωστοὶ πενταμερεῖς ρυθμοὶ χωρῶν Κρήτης καὶ Κυνourίας ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ δὲ ἐπιτρίτων καὶ δακτύλων ἐτακτοποιήθησαν χορευτικαὶ κινήσεις τῶν ᾧδων τῆς Σαπφούς.

Τὸ σύνολον τῶν ὀρχηστικῶν κινήσεων συνεπληροῦτο διὰ μιμητικῶν κινήσεων καὶ στάσεων τοῦ σώματος εἰλημμένων ἐκ τῶν ἐπὶ ἀγγελίαν παραστάσεων ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου τοῦ σχετικοῦ ποιήματος, ὥστε διὰ πρώτην φορὰν ἐξετελέσθησαν ἑλληνικοὶ χοροὶ ἀρχαῖοι, ἐπὶ μελωδιῶν ἀρχαίων, ἡρμονισμένων διὰ τῶν ἀρχαίων κανόνων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχαίων ρυθμῶν καὶ δι' ἀρχαίων μιμητικῶν κινήσεων ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου τοῦ ποιήματος.

Χορὸς ἐκ δεσποινίδων μαθητριῶν τῆς καθηγητρίας τοῦ ᾠσματος ἐν τῷ Ὁδείῳ Δ'ος Γκίνη ἔψαλλεν ἐν μονοφωνίᾳ

τὰ ᾠσματα καὶ αἱ Δ'ος Ρουσοπούλου καὶ Ἀποστολίδου ἐξετέλεσαν τοὺς χοροὺς μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας τὸ δὲ ἀκροατήριον ἀπῆλθε συναποκομιζόμενον τὴν ἐντύπωσιν, ἀρτίον καλλιτεχνικοῦ συνόλου.

Κατὰ τὴν δευτέραν διάλεξιν τῆς 29ης Μαρτίου ἐπέδειξεν ὁ κ. Ζαχαρίας τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἑλληνικῶν κλιμάκων καὶ τῶν κανόνων αὐτοῦ πολυφωνικῆς ἀρμονίας ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ᾠμάτων. Χορὸς ἐκ μαθητῶν τῆς σχολῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς τοῦ Ὁδείου ἔψαλλεν ᾠσματα διατονικά καὶ χρωματικά εἰς ὁμοφωνίαν ὡς καὶ εἰς δύο φωνὰς ἀντιφωνούσας εἰς τρίτην, τετάρτην καὶ πέμπτην εἰς ἐπίδειξιν τῆς πρακτικῆς χρησιμότητος τῶν κατὰ τὸ τρίχορδον, τετράχορδον καὶ πεντάχορδον σύστημα κλιμάκων τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, αἵτινες νῦν ἀναμνησόμενα εἰς τὸ ὀκτώηχον μετὰ τῶν κατὰ τὰ διαπασῶν ἢ ὀκτάχορδον σύστημα εἰς ἀντικατάστασιν αὐτῶν ἐπισκοτεῖν τὸ σύστημα τῶν κλιμάκων καὶ προκαλοῦσι πλείστας ὅσας σφαλereὰς ἀντιλήψεις.

Κατὰ τὴν 1ην Ἀπριλίου ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τοῦ χοροῦ τῶν μαθητριῶν τοῦ Ὁδείου δημῶδη ᾠσματα ἐν μιᾷ φωνῇ καὶ ἐν τῇ χαρακτηριστικῇ αὐτῶν ἀπλότῃ καὶ χάριτι, ἦν διέσωσεν ἡ φύλαξις τοῦ ρυθμοῦ καὶ τῆς ἰδίας ἀρμονίας τῶν ἑλληνικῶν κλιμάκων. Αἱ δεσποινίδες Σ. Παναγοπούλου καὶ Α. Πετροπούλου ἐξετέλεσαν λίαν ἐπιτυχῶς καὶ μονοφῶδως. Τὰ ᾠσματα ἐξετελέσθησαν ἐν σιρᾷ κατ' ἀνιούσαν τάξιν πολυπλοκότητος ρυθμοῦ, δηλαδή ἀπὸ δισημῶν, τρισημῶν κλπ. μέχρι δεκασήμων. Ἡ ἐντύπωσις ἐκ τῆς ἀκροάσεως αὐτῶν ὑπῆρξεν ἀρίστη, παρὰ πάντων δ' ὁμολογήθη ὅτι τὸ ἄκουσμα αὐτῶν ὑπῆρξε τὸ τοῖς πᾶσι οἰκεῖον ἀπλοῦν, χαρίεν καὶ ἐνθουσιαστικόν.

Ἐπειδὴ πολλοὶ μαθηταὶ τῆς σημερινῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς δυσπιστοῦσιν ἀκόμη εἰς τὴν ὑπαρξίν τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς παραθέτομεν καὶ τοὺς χαρακτηριστικοὺς λόγους τοῦ προέδρου τῆς ἑταιρείας πρὸς εὐδόξωσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν ἐν Παρισίοις κατὰ Μάιον τοῦ 1919* ὁπότε ἀπενεμήθη εἰς τὸν κ. Ζαχαρίαν τὸ ἀργυρεὺν μετάλλιον. «... Chimiste distingué; homme de Science M. Zacharias, dans sa notation mélodique et rythmique ne se contente pas d'à peu près; il mesure avec rigueur les intervalles et les temps, les échelles et les durées; il s'est astreint à danser lui-même les mesures de ses chants archaïques, et il apporte une contribution solide à l'histoire de certaines rythmes qui jusqu'ici paraissaient cinormaux.... les epitrites seconds sont précisément le rythme caractéristique de la première Pythique de Pin-dare, et si la pièce présente encore de difficultés qu'une ou deux corrections sulfiraient peut-être à lever, le service rendu par M. Zacharias à l'interprétation de ces strophes fameuses mérite d'être signalé.... On se rendra compte de l'intérêt et de la nouveauté du recueil en comparant pour un même chant l'interprétation de M. Zacharias à celle de Bourgault-Ducoudray.... Les auteurs montrent dans leur préface qu'ils comprennent la nécessité de ne pas sortir du mode et ils posent de principes excellents.... Il convient de savoir gré à M. Zacharias de ce qu'Arion nous porte de nouveau et d'important M. Maurice Emmanuel (καθηγητῆς τῆς ἰστορίας τῆς μουσικῆς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Ὁδείῳ τῶν Παρισίων) signalait ici même à la séance de Février 1918 l'intérêt de ce recueil. Votre commission des prix a cru devoir encourager d'aussi fructueuses recherches et l'ouvrage reçoit le médaille d'argent de l'association».

Αἱ διαλέξεις τοῦ κ. Ζαχαρία ἠκούσθησαν μετὰ μεγίστου ἐνδιαφέροντος καὶ ἐσημείωσαν ἐποχὴν εἰς τὴν ἀνασύστασιν γνησίας τῆς ἑλληνικῆς ἡμῶν μουσικῆς.

Σ. Α.

* Revue de études grecques. Tome XXXI. N° 145. Octobre-December 1918. Compte rendus σελ. LXX.

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

Πολὺς θόρυβος γίνεται ἀπὸ τινος καὶ πάλιν εἰς τὰς ἐφημερίδας διὰ τὴν μουσικὴν παιδαγωγίαν. Διὰ τὸ μάθημα τοῦτο ἔγινεν ἐπίσης πολὺς θόρυβος καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους. Εἶνε ἀρὰ γε τυχαία ἡ σύμπτωσις τῆς χρησιμοποιοῦσεως τοῦ αὐτοῦ θορυβοποιοῦ μέσου εἰς τὴν ἐναρξίν ἐκάστου σχολικοῦ ἔτους; Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶνε γνωστὸν ὅτι οἱ θορυβοποιοῦντες περὶ τὴν μουσικὴν παιδαγωγίαν εἶνε κατὰ τυχαίαν πάλιν σύμπτωσιν ἐκ τῶν μουσικῶν, οἱ ὁποῖοι μένουν εἰς τὸ περιθώριον τῆς μουσικῆς μας κινήσεως.

*

Ἀπὸ μίαν ζωνρὰν συζήτησιν μεταξὺ τοῦ κ. Δελλίου, μουσικοῦ συνεργάτου τῆς «Καθημερινῆς» καὶ τοῦ γνωστοῦ καλλιτέχνου καὶ καθηγητοῦ τοῦ Ὁδείου κ. Λυκούδη, ἀπεδείχθη ὅτι ἡ μουσικὴ κριτικὴ εὐρίσκεται εἰς τὰ σπάργαντα ἐν Ἑλλάδι. Ἡ συζήτησις ἀπέληξεν εἰς βάρος τοῦ κ. Δελλίου, κατόπιν τοῦ σοβαροῦ ἀρθρου τοῦ κ. Λυκούδη ἐν τῇ «Πολιτείᾳ» τῆς 27ης Σεπτεμβρίου, τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ἐξαιρετικὴν ἐντύπωσιν εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον μετὰ τὰ διαφωτιστικά του ἐπιχειρήματα.

*

Ἦτο καιρὸς νὰ τεθῇ τέρμα εἰς μίαν ἀνυπόφορον πλέον κατάστασιν. Εἰς τὸ στάδιον τῆς μουσικῆς κριτικῆς κατέφρουον ὅλοι οἱ ἀτυχεῖς εἰς τὸ στάδιον τῆς τέχνης καὶ ἄλλοι ἐντελῶς ἀναρμόδιοι, νομίσαντες τὸ στάδιον τοῦτο ὡς ἐλευθέρην Κέρκυραν. Δὲν ἔχομεν τὴν ἀξίωσιν νὰ ἐμφανισθοῦν ἀμέσως οἱ Romain Roland, Lalo, Maucclair, Laloy καὶ ἡ πλειὰς τῶν μουσικολόγων τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Γερμανίας· ἐν τούτοις θὰ ἦτο εὐχὴς ἔργον ἐὰν ἀπεμακρύνοντο ἐκ τοῦ σταδίου τῆς κριτικῆς οἱ ἄνθρωποι μετὰ τὰς παιδαγωγίαις μουσικῆς ἀντιλήψεις. Δι' αὐτοὺς εἶναι ἀξίωμα τὸ λεχθέν: ἡ ἐπὶ κριτικῇ εἶνε εὐκόλος, ἡ τέχνη εἶνε δύσκολος.

ΜΙΚΡΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν κ. Γ. Νάζος ἐλθὼν εἰς ἀμέσους συνεννοήσεις ἐν Εὐρώπῃ μετὰ τοῦ διασώμου Διευθυντοῦ τῆς Μάιστερ — Σιούλε τῆς Βιέννης κ. Sauer, ἐξησφάλισε τὴν συνεργασίαν ἐνὸς πρώτης τάξεως πιανίστα, βοηθοῦ τοῦ κ. Sauer, ὁ ὁποῖος ἔρχεται νὰ ἀναλάβῃ θέσιν τακτικῶς καθηγητοῦ ἐν τῷ Ὁδείῳ Ἀθηνῶν.

*

Ἐπανήλθον ἐξ Εὐρώπης: ἡ γνωστὴ καλλιτέχνις τοῦ Πιάνου κ. Λήδα Εὐλαμπίου — Βωτιὲ καὶ ἡ δεσποινὴς Πόπη Ἀλεξάνδρου, διπλωματοῦχος τῆς Ecole normale de musique τῶν Παρισίων.

*

Ἐκ τῶν σπουδαιότερων σημείων τῆς ἀρχομένης μουσικῆς περιόδου θὰ εἶναι αἱ συμφωνικαὶ συναυλίαι τῆς Ὁρχήστρας τοῦ Ὁδείου, αἱ λαϊκαὶ συναυλίαι τῆς νέας μουσικῆς ἑταιρείας, τοῦ Ἑλληνικοῦ κουαρτέττου Λυκούδη καὶ αἱ παραστάσεις τῆς Μελοδραματικῆς Σχολῆς τοῦ Ὁδείου.

*

Εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς ὀρχήστρας τοῦ Ὁδείου κ. Arm. Marsick ἀνετέθη παρὰ τοῦ Διοικ. Συμβουλίου καὶ τῆς Διευθύνσεως ἡ ἐναρμόνισις τῶν ᾠμάτων τῆς συλλογῆς τοῦ Ὁδείου. Ὁ κ. Marsick, ἐργασθεὶς κατὰ τὸ διάστημα τῶν θερινῶν μηνῶν, εὐρίσκεται ἤδη περὶ τὸ τέρμα τῆς ἐργασίας ταύτης, ἦν θέλει ἐπακολουθήσῃ ἡ ἐκδοσις τῶν ᾠμάτων.

*

Ἐνομάσθησαν Ἐπιθεωρηταὶ τῶν στρατιωτικῶν μουσικῶν Μακεδονίας καὶ Ἰωνίας μετὰ τὸν Ταγματάρχου οἱ ἀρχιμουσικοὶ κ. κ. Παναγόπουλος καὶ Τούλλυ, ἀναμένεται δὲ καὶ ἡ προαγωγὴ τοῦ Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ κ. Σ. Καίσαρη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἀντιτάχου.

*

Ὁ κ. Γεώργιος Ἀφης, διπλωματοῦχος τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν, γνωστὸς ἐκ τῆς εὐδοκίμου δράσεώς του ἐν Μακεδονίᾳ, ἐκλήθη νὰ συνεργασθῇ εἰς τὸ Ὁδεῖον Θεσσαλονίκης. Ὁ κ. Ἀφης, μετὰ τὸν κ. Θεοφάνους, εἶνε ὁ δευτέρως ἀπόφοιτος τοῦ Ὁδείου, τὸν ὁποῖον ἠτύχησε νὰ ἐλκύσῃ ὁ κ. Καζαντζῆς εἰς τὸ Ὁδεῖον τῆς Μακεδον. πρωτευούσης.

*

Εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Αἰόλου καὶ ἐναντι τῆς Χρυσοσπηλαιωτίσσης μέγα κατάστημα «Lounge» ἀρτίχθησαν καὶ πωλοῦνται δίσκοι φωνογράφου τοῦ ἐν Ἑλλάδι, δαπάναις τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν, ἐκπαιδευμένου γνωστοῦ διπλωματοῦχου αὐτοῦ καὶ πολλὰ ὑποσχόμενον διὰ τὸ μέλλον ὡς ὁξυφώνου κ. Κωνστ. Μυλωνᾶ.

Ὁ κ. Κ. Μυλωνᾶς μετὰ τὴν ὑπέροχον εἰς ὄγκον καὶ μέγα φωνὴν του ἀνέλαβε νὰ γνωρίσῃ εἰς τὴν κατ' ἐξοχὴν μουσικὴν χώραν τὸ ἑλληνικὸν τραγούδι, συνεχίζων τὸ ἔργον τοῦ Ἀποστόλου, τοῦ Ἀραμ καὶ τοῦ Νικολάου.

Μεταξὺ τῶν ἀφιχθέντων δίσκων εἶνε καὶ τὰ ὠραῖα δημοτικὰ τραγούδια: ἡ «Δέσπω» καὶ ἡ «Διαμαντούλα».

ΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ ΜΑΣ ΕΝ Τῇ ΞΕΝῃ

Ἡ μαθητρία τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν δ. Ἀγγελικὴ Μανωλίδου, κόρη πεσόντος ἐν πολέμῳ, ἐπιτυχούσα εἰς τὸν παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐνεργηθέντα διαγωνισμόν, προσελήφθη ὑπότροφος τοῦ Κληροδοτήματος Ζωσιμᾶ, διὰ τὴν σπουδὴν τῆς μουσικῆς. Ἡ νέα ὑπότροφος θὰ λαμβάνῃ 100 δρ. μηνιαίως μέχρι πέρατος τῶν μουσικῶν σπουδῶν τῆς. Ἡ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ ἀπετελέσθη ἐκ τῶν Καθηγητῶν τοῦ Ὁδείου κ. κ. Μ. Βελουδίου καὶ Φιλ. Οἰκονομίδου, καὶ τοῦ Γεν. Γραμματέως τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας κ. Σ. Σακελλαροπούλου. Χρῆτὴ Γραμματέως ἐξετέλεσεν ὁ κ. Σιάνος, Γραμματεὺς τοῦ τμήματος τῶν Κληροδοτημάτων τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

*

Ὁ κ. Νικ. Σκαλκώτας, χρυσοῦν μετάλλιον τοῦ Ὁδείου, ἐστάλη εἰς Εὐρώπην πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν του εἰς τὸ Βιολίον καὶ τὴν Μουσικὴν, ὡς ὑπότροφος τοῦ Ἀβερωφείου κληροδοτήματος τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν.

Ὁ νέος ὑπότροφος, ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων καλλιτεχνῶν τοὺς ὁποῖους ἀνέδειξε τὸ Ὁδεῖον τῆς Ἑλλάδος, μεταβαίνει εἰς Βερολίνον ἵνα συμπληρώσῃ τὰς σπουδὰς του παρὰ τῷ διασώμῳ Καθηγητῇ κ. Marteau.

*

Ἡ ὑπότροφος τοῦ Ἀβερωφείου κληροδοτήματος τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν Δνῆς Ἀντιγόνη Κορίδα, συμπληρώσασα τὰς σπουδὰς τῆς παρὰ τῷ διασώμῳ Καθηγητῇ τοῦ Ὁδείου τῶν Βρυξελλῶν κ. César Thomson καὶ τιμηθεῖσα διὰ τοῦ α' βραβείου, ἐπανήλθεν εἰς Ἀθήνας ἵνα ἐργασθῇ διὰ τὴν εὐρύτεραν διάδοσιν τῆς μουσικῆς ἐν Ἑλλάδι.

*

Ὁ ἐν Παρισίοις ὑπότροφος τοῦ αὐτοῦ κληροδοτήματος τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν κ. Φρεῖδ. Βολωνῆς, τυχὼν εὐρήμου μνείας (accessit) κατὰ τοὺς διαγωνισμοὺς τοῦ παρελθόντος, Μαΐου θὰ διαγωνισθῇ τὸ προσεχὲς ἔτος διὰ τὴν ἀνωτάτην διάκρισιν τοῦ πρώτου βραβείου.

*

Ὁ ἐν Μιλάνῳ ὑπότροφος τοῦ Ὁδείου κ. Κωνστ. Μυλωνᾶς, προπαρασκευαζόμενος διὰ τὸ λυρικὸν στάδιον, πρόκειται νὰ ἐμφανισθῇ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῶν Ἑλληνικῶν θεάτρων μετὰ τὸ ἔργον «Puritani» ἐντὸς τῆς χειμερινῆς περιόδου. Οἱ παρακολουθοῦντες τὴν ἐξέλιξιν τοῦ νέου καλλιτέχνου ἀναμένουσι μετὰ τὴν μεγαλύτεραν βεβαιότητα τὴν ἐμφάνισιν ἐνὸς νέου Ἀποστόλου.

*

Ὁ ὑπότροφος τοῦ Ὁδείου κ. Δημ. Μητρόπουλος, μετὰ ἐνὸς ἔτους διαμονῆς ἐν Βρυξελλαῖς, μετέβη εἰς Βερολίνον πρὸς εὐρύτεραν μουσικὴν μόρφωσιν. Ὁ νεαρὸς συνθέτης, τὸν ὁποῖον θὰ ἴδωμεν ὅσον οὐκ εἰς τὴν πρώτην σειρὰν τῶν μουσουργῶν τῆς Εὐρώπης, ἐγκατέλειψε τὸ Βέλγιον δι' ἑλλειψιν μουσικῆς τροφῆς ὡς γράφει.

*

Ἐν Βερολίῳ συνεκentrώθησαν καὶ ἄλλοι Ἕλληνες καλλιτέχναι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ γνωστοὶ διαπρεπεῖς ἀπόφοιτοι τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν, κ. Ἀντῶν. Σκόκος καὶ Δνῆς Κατίνα Παρασκευᾶ, τελειοποιοῦμενοι παρὰ τῷ Εὐρωπαϊκῇ φήμῃ Ἑλληνὶ καλλιτέχνῃ καὶ Καθηγητῇ τοῦ Κλειδοκυμβάλου κ. Τηλ. Λαμπρινῷ. Ὁ κ. Λαμπρινὸς εἶνε μετὰ τὸν Godowski καὶ τὸν d'Albert ἀπὸ τοὺς πρώτους πιανίστας τῆς Εὐρώπης.

*

Ὅ,τι εἶνε τὸ Βερολίνον διὰ τοὺς σπουδαστὰς τῆς ὀργανικῆς καὶ θεωρητικῆς μουσικῆς, τὸ ἴδιον εἶνε καὶ τὸ Μιλάνον διὰ τοὺς σπουδαστὰς τῆς φωνητικῆς. Τὴν στιγμὴν αὐτὴν τελειοποιούνται ἐν Μιλάνῳ εἰκοσι περίπου Ἕλληνες σπουδασταὶ τοῦ ᾠσματος, ἀμφοτέρων τῶν φύλων, προσριζόμενοι διὰ τὸ μουσικὸν θέατρον. Ἀναφέρονται: τοὺς κ. κ. Θέμην Γεωργίου, Κ. Μυλωνᾶν, Π. Ἐπιτροπάκη, Γ. Ἀγγελόπουλον, Α. Κορωνάκη, Γ. Βλυσίδην, Ἡλ. Οἰκονομίδην, Γ. Τζήμον, τὴν κ. Α. Κυπαρίσση, τὰς ἀδελφὰς Γιαγκάκη κλπ. Τὸ Ἑλληνικὸν Μελόδραμα θὰ ἔχῃ ἐντὸς δύο ἐτῶν πρώτης τάξεως λυρικά στοιχεία. Ποῦ εἶνε ἀρὰ γε ὁ ἄνθρωπος ποῦ θὰ δυνηθῇ νὰ συνεκentrώσῃ τοὺς καλοὺς Ἕλληνας καλλιτέχναις;

*

Ὁ ἐν Μιλάνῳ τῆς Ἑλλάδος τελειοποιούμενος μαθητὴς τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν, βαρύτερος κ. Ἰωάννης Βλυσίδης ἐνεφανίσθη κατὰ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου τὸν πρώτον ἀπὸ τῆς σκηνῆς θεάτρον τινὸς ἐν Γκαρλάσκο τῆς Παβίας. Ἐτραγουδῆσεν εἰς τὸν «Κουρὰ» τῆς Σεβίλλης καὶ ἠτύχησε νὰ σημειώσῃ εἰς τὸν ρόλον του αὐτὸν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν. Αἱ ἐπιτόπαι ἐφημερίδες καὶ αἱ τοῦ Μιλάνου ἀνέφεραν τὴν ἐμφάνισιν αὐτὴν μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Παραθέτομεν ἀπόσπασμα μίαν ἐξ αὐτῶν:

Conquista la simpatia dal pubblico la travolgente scena di Figaro (baritono Giovanni Vlassidi), il quale, pure con un lieve accento straniero, - che, però, piace, - riesce benissimo nella sua difficile parte e raccoglie, ogni di più, frenetici applausi alla pronta sua voce, chiara, piena e potente, ed alla spiritosa interpretazione. Ὁ κ. Βλυσίδης θὰ ἐμφανισθῇ προσεχῶς εἰς τὸν αὐτὸν ρόλον ὡς καὶ εἰς τὸν «Ριγολέττον» εἰς τὸ Τουρίνον καὶ ἀκολούθως εἰς τὸ Μιλάνον.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Από τό: **Monde musical** παραλαμβάνομεν ὅτι: **L'œuvre inédite** (πρόκειται περί συνδέσμου τινός καλλιτεχνικοῦ σκοπὸν ἔχοντος τὴν διοργάνωσιν συναυλιῶν, τὰ προγράμματα τῶν ὁποίων καταρτίζονται ἐξ ἀνεκδότων κατὰ τὸ πλεῖστον ἔργων), ἐν διαστήματι τεσσάρων μηνῶν ἔδωκε δέκα τρεῖς ἐν ὅλῃ συναυλίᾳ. Ἡ χρησιμότης τῆς ὑπάρξεως καὶ παρ' ἡμῖν παραπλήσιον τινός συνασπισμοῦ μεταξὺ τῶν καλλιτεχνῶν μας εἶνε, νομίζομεν, προφανής, ἡ δὲ ὠθησις ἥτις θὰ δοθῇ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων συνθετῶν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς μουσικῆς ἐν τῷ τόπῳ, ἀναμφισβήτητος. Ρίπτομεν μίαν καλὴν ἰδέαν δὲν μένει παρὰ νὰ ἰδῶμεν τὴν πραγματοποιήσιν τῆς...

Διὰ τὰ πρῶτα βήματα τοῦ ὁραίου αὐτοῦ ἔργου θὰ ἀρκέσῃ ἔστω καὶ μία τοιαύτη συναυλία κατὰ ἐξάμηνον. Ἀς γίνῃ ἡ ἀπαρχή.

*

Εἰς τὴν Βιέννην συνέστη πρό τινας σύνδεσμος μουσικῶν τευτονικῆς καταγωγῆς, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει, ἐν ὅλῃ, ἐννεμήκοντα χιλιάδας μουσικῶν καταγομένων ἐξ Αὐστρίας, Γερμανίας, Ἑλβετίας, Σουηδίας καὶ Νορβηγίας. Ὁ σύνδεσμος οὗτος συνεκροτήθη συμφωνῶς πρὸς τὸ ὑπόδειγμα τοῦ προϋπάρχοντος ὁμοίου τοιοῦτου, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει τοὺς μουσικοὺς τῶν Συμμάχων καὶ οὐδετέρων χωρῶν καὶ πρὸς ἀντιρρότησιν αὐτοῦ.

*

Παρὰ τῷ ἐκδότῃ Harold Reeves, 210 δόδος Shaftesbury, ἐν Λονδίνῳ, δύναται τις νὰ προμηθευθῇ ὅλα τὰ ἀρχαῖα ἢ νεώτερα ἔργα τὰ παραματευόμενα περὶ μουσικῆς, μουσικῶν καὶ ἀρχαίων ὁργάνων. Ἡ συλλογὴ περιλαμβάνει περὶ τοὺς δισχιλίους τόμους Ἀγγλῶν, Γάλλων καὶ λοιπῶν ἐθνότητων συγγραφέων, καταλλήλους διὰ ἐπαγγελματίαν μουσικοὺς, ἐρασιτέχνας, συλλογεῖς ἢ μελετητάς. Ὁ κ. Harold Reeves τίθεται εἰς τὴν διάθεσιν παντός, ὅστις ἐπιθυμῇ νὰ λάβῃ οἰανδήποτε πληροφορίαν ἀφορῶσαν τὴν μουσικὴν φιλολογίαν.

*

Ἡ «Berkshire Music Colony, Inc.» προσφέρει ὡς βραβεῖον χίλια δολάρια εἰς τὸν συνθέτην τοῦ ἀρίστου Κοναρτέττου (δὲ ἔγχορδα ὄργανα). Ὁρος ἀπαράβατος τοῦ διαγωνισμοῦ: Τὰ ὑποβληθέντα ἔργα πρέπει νὰ εἶνε ἀνέκδοτα καὶ νὰ μὴ ἔχωσιν ἀκουσθῇ δημοσίᾳ. Χειρόγραφα γίνονται δεκτὰ μέχρι τῆς 15 Ἀπριλίου 1922 ν. ἡμ. Διὰ περισσοτέρας πληροφορίας δύνανται οἱ συνθέται μας νὰποταῶσι πρὸς τὸν κ. Hugo Kortschak, Institute of Musical Art, 120 Claremont Avenue, New-York City.

*

Κατὰ τὸν τελευταῖον διαγωνισμόν τῶν τάσεων Μονωδίας τοῦ Conservatoire National τῶν Παρισίων (Concours femmes) ἐπὶ 35 διαγωνισθεῖσιν ἀνεμνήθησαν τὰ δύο πρῶτα βραβεῖα εἰς τὰς δεσποινίδας Myrtae καὶ Caro τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Bertou.

Σ. Μ. Ε. Ὡς γνωστὸν εἰς τὴν τάξιν τοῦ κ. Bertou ἔλαβε τὸ Premier Prix καὶ ὁ διακεκριμένος καθηγητὴς τῆς Μονωδίας ἐν τῷ Ὁδεῖῳ Ἀθηνῶν κ. Κίμων Τριανταφύλλου.

ΜΟΥΣΙΚΟΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Τὸ Μουσικὸν ζήτημα ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος.

Υπὸ τοῦ Γραμματέως τοῦ Ὁδεῖου Ἀθηνῶν καὶ Καθηγητοῦ τῆς Ἑκκλησιαστικῆς Μουσικῆς ἐν τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ κ. Χρυσ. Παπαδημητρίου, ἐξεδόθη κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο: «Τὸ μουσικὸν ζήτημα ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος. Ἱστορικὴ ἀνασκόπησις—Προτεινομένη λύσις.—Αἱ βυζαντινὰ κλίμακες». Ἡ πραγματεία συνοδεύεται καὶ ἀπὸ 27 ἐν ὅλῃ μουσικὰ ὑποδείγματα, βυζαντινὰ καὶ δημώδη εἰς εὐρωπαϊκὴν σημειογραφίαν. Εἰς τὸ ἱστορικὸν μέρος τῆς πραγματείας παρεντίθενται παραλληλῶς πολῦτοι ἱστορικαὶ σημειώσεις περὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς ἱερᾶς μουσικῆς παρὰ ταῖς λοιπαῖς ὁρθοδόξους Ἑκκλησίας. Τὸ ὅλον ἔργον ἐξ 72 πυκνῶν σελίδων παρέχει ἐνδιαφέρον εἰς πάντα περὶ τὴν ἑλληνικὴν μουσικὴν διατρίβοντα, ἰδίως δὲ ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς αὐτοῦ ἀπόψεως.

«Τὸ Μουσικὸν ζήτημα» περιελήφθη καὶ εἰς τὸν πανηγυρικὸν τόμον τῆς Ριζαρείου Ἑκκλησιαστικῆς Σχολῆς, τὸν ἐκδοθέντα ἐπὶ τῇ ἐβδομηκονταπενταετηρίδι αὐτῆς.

*

Περὶ ἐλευθέρου καὶ μετροσχηματιστοῦ ρυθμοῦ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ βυζαντινῇ μουσικῇ.

Υπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω τόμον, ἀνατυπωθεῖσα καὶ εἰς ἴδιον φυλλάδιον, ρυθμικὴ μελέτη ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν ᾠμάτων ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ καὶ Μουσικοῦ κ. Ἰωάν. Α. Γιαννουτσου. Ὁ κ. Γιαννουτσος, ὡς ἐκ τῆς διττῆς αὐτοῦ ιδιότητος, ἐξετάζει μετὰ σπανίας ἐμβριθείας τὸν μετρικὸν πλοῦτον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὕμνολογίας, ζήτημα, καθ' ἡμᾶς οὐ τοῦ τυχόντος καὶ ἴσως ἰσὺς ἀνώτερον τῶν δυνάμεων τοῦ συγγραφέως.

— Ἀς μᾶς συγχωρήσῃ ὁ φίλος συνάδελφος τὸν χαρακτηρισμόν, γνωστοῦ ὄντος ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ πολὺς Σεμιτέλος, ὁ κράτιστος τῶν μετρικῶν οὖς ἀνέδειξεν ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπιστήμη, ἀνωμολόγησιν τὴν ἀδυναμίαν του περὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ μετρικά.

Τὴν μελέτην συνοδεύουν ἐν τέλει λιθογραφημένα παραδείγματα.

Σημειοῦμεν ἐκ τούτων τὸ πρῶτον: Ἡ δευτέρα στροφή τοῦ Ἑθνικοῦ ἡμῶν ὕμνου, λελανθασμένη ἀπὸ τὴν ρυθμικῆς (ἄρχεται ἀπὸ θέσεως) καὶ μελικῆς ἀπόψεως: Τὸ μουσικὸν αὐτὸ «Πιστεύω» τῆς ἐθνικῆς πίστεως ἔδει νὰ παρεμβληθῇ ἀλλανθαστον, ὡς παρεδόθη ἡμῖν διὰ τῆς γραφίδος τοῦ συνθέτου του....

ΜΟΥΣΙΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἐξεδόθησαν παρὰ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου τοῦ κ. Ζαχαρία Μακρῆ «Δέκα δημοτικὰ τραγούδια» δι' ᾧσμα με διασκευὴν διὰ κλειδοκῦμβalon ὑπὸ τοῦ κ. Θ. Σακελλαρίδου.

*

Ἐξεδόθησαν «Chansons Macédoniennes» τοῦ Ἑλλήνου συνθέτου κ. Emile Riadis. Περὶ τῶν ᾠμάτων τούτων τοῦ νεωτεριστικωτέρου Ἑλλήνου συνθέτου θὰ γράψωμεν εἰς τὸ προσεχές φύλλον. Ἀποροῦμεν μόνον πῶς ὁ Ἕλλην τὴν ψυχὴν συνθέτης καὶ καθηγητῆς τοῦ Ὁδεῖου Θεσσαλονίκης ἐπιμένει νὰ παρουσιάζηται με γαλλικὴν ἐμφάνισιν.

*

Ὁ κ. Κλεῶδ. Ἀρτεμίδης, καθηγητῆς ἄλλοτε τῆς Ὁδικῆς ἐν τῷ Παγκυπρίῳ Λιδασκαλεῖῳ καὶ Γυμνασίῳ καὶ ἤδη Λυκείῳ ἀρχῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ πρωτοψάλτης τῶν ἐκεῖ Πατριαρχείων, ἐκδίδει προσεχῶς συλλογὴν σχολικῶν ᾠμάτων ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ μουσικὴ τοῦ Ἑλλήνου». Ὁ κ. Ἀρτεμίδης διὰ τῆς ἐργασίας του αὐτῆς, τὴν ἀξίαν τῆς ὁποίας ἠτυχήσαμεν νὰ ἐκτιμήσωμεν, παρέχει μεγάλῃν συμβολὴν εἰς τὸν παρημελημένον αὐτὸν κλάδον τῆς μουσικῆς μας.

*

Ὁ κ. Στ. Χουρμούζιος, διακεκριμένος μουσικοδιδάσκαλος ἐν Κύπῳ, ἐκδίδει προσεχῶς τὴν «Ἑκκλησιαστικὴν Σάλπιγγα», περιέχουσαν συλλογὴν τῶν μελῶν τῶν κυριωτέρων ἀκολουθιῶν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ, ΔΙΠΛΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΤΥΧΙΑ ΤΟΥ ὉΔΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Αἱ ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν τοῦ Ὁδεῖου Ἀθηνῶν διὰ τὸ Σχολ. ἔτος 1920-1921 ἐπερατώθησαν με πολὺ καλὰ ἀποτελέσματα κατὰ τὰ μέσα τοῦ π. μηνός Ἰουνίου. Κατὰ ταῦτα ἀπολυτήριον δίπλωμα ἔλαβον:

α') Εἰς τὴν Μονωδίαν: Ἀλεξάνδρα Γ. Τριάντη-Κοτζί, ἐξ Ἀθηνῶν (Ἀρίστα μετὰ χρυσοῦ μετalloῦ Ἀνδρέου καὶ Ἰφιγενείας Συγγροῦ). Ἀλεξάνδρα Χ. Βασιλάδου, ἐξ Ἀθηνῶν (Ἀρίστα μετὰ ἀργυροῦ μετalloῦ Ἀνδρέου καὶ Ἰφιγενείας Συγγροῦ). Ἐλένη Β. Μηλιδιώνη-Αναγνωστοπούλου, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως (Ἀρίστα μετ' ἀργυροῦ μετalloῦ Ἀνδρέου καὶ Ἰφιγενείας Συγγροῦ).

β') Εἰς τὸ Βιολίον: Ὀλγα Κ. Νικολάου, ἐξ Ἀθηνῶν (Ἀρίστα μετὰ Ἀργυροῦ μετalloῦ Ἀνδρέου καὶ Ἰφιγενείας Συγγροῦ).

γ') Εἰς τὸ κλειδοκῦμβalon: Κατίνα Ἰ. Παρασκευᾶ, ἐκ Πειραιῶς (Ἀρίστα μετὰ Ἀργυροῦ μετalloῦ Ἀνδρέου καὶ Ἰφιγενείας Συγγροῦ). Ἐλένη Α. Ἰωαννίδου, ἐξ Ἀθηνῶν (Λίαν καλῶς).

δ') Εἰς τὴν Δραματικὴν: Ἄννα Μ. Γαλανοῦ, ἐξ Ἀθηνῶν (Ἀρίστα μετὰ Χαλκοῦ μετalloῦ Ἀνδρέου καὶ Ἰφιγενείας Συγγροῦ). Ἀνδρομάχη Κ. Κωνσταντίνου, ἐξ Ἀθηνῶν (Ἀρίστα). Ἰωάννης Ε. Κοπανᾶς, ἐκ Ζακύνθου (Ἀρίστα).

Πτυχίον διδασκαλίας Κλειδοκῦμβalon ἔλαβεν: Ἀντιγόνη Ε. Κωστοπούλου, ἐξ Ἀθηνῶν (Ἀρίστα).

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΟΥΣ Κ. Κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Ὅσοι τῶν κ. κ. συνδρομητῶν τῆς Μουσικῆς Ἐπιθεωρήσεως μεταβάλλουσι διευθύνειν παρακαλοῦνται νὰ εἰδοποιήσιν ἡμᾶς ἐγκαίρως διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον διεκπεραίωσιν τῶν τευχῶν αὐτῶν.

Αἱ συνδρομαὶ καταβάλλονται ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ ἀποδείξεων, αἵτινες φέρουσι τὰς ἰδιοχείρους ὑπογραφὰς τοῦ Διαχειριστοῦ καὶ Διευθυντοῦ, καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ περιοδικοῦ.

Αἱ ἀποδείξεις τῶν διὰ ταχ. ἐπιταγῆς ἐμβαζομένων συνδρομῶν ἀποστέλλονται πρὸς τοὺς δικαιοῦχους διὰ συστημένων ἐπιστολῶν ᾧμα τῇ λήψει τῶν ἀντιτίμων.

Αἱ συνδρομαὶ εἶνε προπληρωτέαι. Οὐδεμία δὲ αἰτήσις πρὸς ἔγγραφὴν συνδρομητοῦ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἂν δὲν συναποστέλληται καὶ τὸ ἀνάλογον ἀντίτιμον.

Οἱ λαμβάνοντες τὸ πρῶτον τεῦχος καὶ μὴ ἐπιστρέφοντες αὐτὸ μέχρι τέλους μηνός Ὀκτωβρίου θεωροῦνται αὐτοδικαίως συνδρομηταὶ δι' ἐντος, ἀνευ ἄλλης τινός εἰδοποιήσεως πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ.

Ὅσοι ὅμως τῶν οὕτω καθισταμένων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ θεωρηθῶσι τοιοῦτοι δι' ἐν μόνον ἐξάμηνον, παρακαλοῦνται νὰ δηλώσωσι τοῦτο ἐντός τῆς ὡς ἄνω προθεσμίας.

*

Ζητοῦμεν συγγνώμην παρὰ τῶν ἀξιωτῶν κ. κ. συνεργατῶν ἡμῶν, διότι ὁ στενὸς χώρος τῶν σελίδων τῆς «Μουσικῆς Ἐπιθεωρήσεως» δὲν ἡδυνήθη νὰ περιλάβῃ τὰ παραλειφθέντα ἀρθρα αὐτῶν.

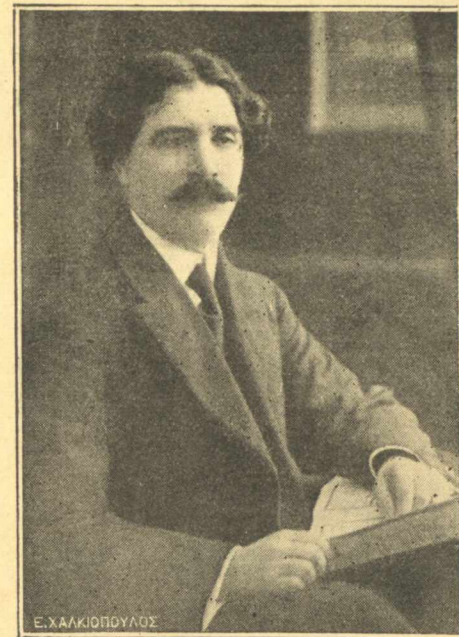
*

Εἰς τὸ προσεχές τεῦχος δημοσιεύονται: Ἀρθρον τοῦ κ. Π. Δ. Ζαχαρία. Ἀρθρον ἐπὶ τῆς παρ' ἡμῖν Ἑκκλησιαστικῆς Μουσικῆς. Ἀρθρα ἐπὶ τῶν διαφορῶν μουσικῶν ἰδρυμάτων. Ἀνταποκρίσεις ἐπαρχίων. Διάφοροι ἐπίκαιροι μουσικαὶ εἰδήσεις κλπ. κλπ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΑΜΟΥΡΤΖΗΣ

Κάποιος ἐκ τῶν διασήμων μουσικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπέρασαν τὰ τελευταῖα χρόνια ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, ἔκομε τὴν παρατήρησιν ὅτι τὰ πιάννα τοῦ καλλιτεχνικοῦ μας κόσμου εἶνε πολὺ καλὰ χορδισμένα. Οἱ Ἀθηναῖοι ὁμῶς γνωρίζουν ὅτι ἡ μεγάλη αὐτὴ πρόοδος ὀφείλεται κυρίως εἰς ἓνα τυφλόν.

Ὁ κ. Εὐάγγελος Τσαμουρτζῆς, ὁ μεγαλοφυῆς τυφλός, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλεται ἐξ ὁλοκλήρου σχεδὸν ἡ τιμὴ ὅτι ἐκάνοις κατὰ τρόπον ἐπιστημονικόν τὰ πιάννα τοῦ κόσμου καὶ τὰ αὐτὰ τῶν μουσικῶν μας, ἔχει μίαν σύντομον ἀλλὰ πολὺ ἐνδιαφέρουσαν ἱστορίαν. Ἦλθε στὰς Ἀθήνας ἀπὸ τὴν Πέργαμον πρὸ δεκαετίας διὰ νὰ σπουδάσῃ μουσικὴν εἰς τὸ Ὁδεῖον καὶ παρουσιάσθῃ εἰς τὸν Διευθυντὴν του. Ὁ κ. Νάξος ἤκουσεν εὐμενῶς τὸν συμπαθητικὸν νέον, δυνατόν τότε μανδολινιστὴν, καὶ ἐνθουσιασθεὶς ἀπὸ τὴν μουσικὴν του ἀντίληψιν ἐσκέφθη νὰ τὸν σπουδάσῃ χορδιστὴν πιάνων. Πρὸς τοῦτο τὸν ἐνέγραψεν εἰς τὸ Ὁδεῖον διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴν θεωρητικὴν μουσικὴν του μόρφωσιν καὶ τὸν ἐτοποθέτησεν ὡς ὑπότροφον τοῦ Ὁδεῖου πλησίον τοῦ χορδιστοῦ τοῦ Ὁδεῖου κ. Ντεκάρη. Ὁ κ. Ε. Τσαμουρτζῆς χάρις εἰς τὴν δυνατὴν του ἀκοὴν καὶ εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν του ἀντίληψιν ἔμαθεν ἐντός ἑξ μηνῶν τὴν τέχνην τοῦ χορδισμοῦ. Ὁ κ. Νάξος ἐνθαρρυνθεὶς ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο τὸν στέλλει εἰς Βιέννην νὰ τελειοποιηθῇ· ἐκεῖ μὲ τὴν προστασίαν τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος, τῶν ὁποίων εἴλκυσε τὴν συμπάθειαν, εἰσάγεται εἰς ἓνα οἶκον τυφλῶν, δυνάμει τοῦ κληροδοτήματος Παναδῆ, καὶ ἐπιδίδεται εἰς τὴν σπουδὴν τῶν διαφορῶν συστημάτων τῆς μουσικογραφίας τῶν τυφλῶν, τοῦ καθηγητοῦ Μπράιλε καὶ ἄλλων καὶ κατοπιν αὐστηρὴν ἐξετάσειν λαμβάνει Δίπλωμα Καθηγητοῦ τῆς Μουσικογραφίας παρὰ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Σχολῆς τῶν Τυφλῶν.

Ε.Χ.ΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ ἀπόφασίς αὐτὴ εἶναι ἐξόχως τιμητικὴ διὰ τὸν κ. Τσαμουρτζῆν, δεδομένου ὅτι διὰ πρώτην φορὰν ὁ οἶκος Μπεξεντόρφερ ὀρίζει ἀντιπρόσωπον ἐν Ἑλλάδι καὶ προτιμᾷ ὡς τοιοῦτον τὸν ἀξίον μαθητὴν του, εἰς ἐνδείξιν ἀπολύτου πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνης.

Ὁ κ. Τσαμουρτζῆς ἀντιπροσώπευε ὡσαύτως καὶ τοὺς ἐξῆς μουσικοὺς οἴκους: Rdnisch τῆς Δρέσδης, Alexandre Hermann Sangerhausen, Hupfeld τῆς Λειψίας, πιάννα, πιανόλες καὶ ἀποκλειστικῶς διὰ πιάννα Grunert καὶ τὸ περιφώνον σύστημα Ἀρμόνια Liebmanist με αὐτομάτους ἁρμονίας.

ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΙΜΟΝ ΠΡΟΕΔΡΕΙΑΝ
ΤΗΣ Α.Β.Υ. ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΗΤΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΜΑΝΔΟΛΙΝΑΤΑ

ΕΤ' Ο Σ 2208

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ν. ΛΑΒΔΑΣ

ΕΙΔΙΚΑΙ ΣΧΟΛΑΙ ἀνεγνωρισμένοι ὑπὸ τοῦ Κράτους.

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΝ ὉΔΕΙΟΝ

ΣΧΟΛΑΙ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΩΝ Μανδολίνου, Βιολίου, Κιθάρας, Κλειδοκῦμβalon, Μονωδίας, Θεωρητικῶν μαθημάτων ἀπαγγελίας κτλ.

Ἐγγραφαὶ καὶ κανονισμοὶ ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου
ὉΔΟΣ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΗ 11ΟΙΚΟΣ ΚΑΖΑΖΗ
ΑΘΗΝΑΙ ΣΤΑΔΙΟΥ 18ΠΙΑΝΑ
ΠΙΑΝΟΛΑΙ
ΡΟΛΛΟΙΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ
ΓΑΛΛΙΚΑ

Διαρρηκτὰ Παρναταθήμη

150 ΠΙΑΝΟΝ
Πωλοῦνται καὶ με' δόσεις

ΠΙΑΝΑ

JULIUS KREUTZBACH

Ἡ ἀνωτέρα μάρκα τῆς Λειψίας
εἰς τιμὰς ἀσυναγωνίστους.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ

Σ Π. ΒΛΑΣΤΟΣ

ὉΔΟΣ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 37

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

Προκήρυξις Διαγωνισμοῦ

Πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν τάσεων τῶν λειτουργῶν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως προκηρύσσομεν διαγωνισμόν μεταξὺ τῶν ἔχοντων ἀπολυτήριον Γυμνασίου καὶ βουλομένων νὰ διορισθῶσιν ὑπότροφοι τοῦ Κράτους πρὸς σπουδὴν ἐν τῷ Ἡμετέρῳ Πανεπιστημίῳ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν ὑπὸ τοὺς κάτωθι ὁρους:

1) Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ μετάρχωσι τοῦ διαγωνισμοῦ ὀφείλουσιν ἐντός ἐικοσὶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως τῆς παρούσης, νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργεῖον αἰτήσιν ἐπὶ χαρτοσήμου μιᾶς δραχμῆς, ἐν ᾗ νὰ ἐπισυνάπτωσι τὸ ἀπολυτήριόν των ἐκ τοῦ γυμνασίου, ἢ, προκειμένου νὰ ἔγγραψωσιν εἰς τὴν σχολὴν τῶν φυσικῶν ἢ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν, καὶ «πρακτικῶν» λυκείου, ὅπερ δέον νὰ φέρῃ τὸν βαθμὸν τοῦλάχιστον «καλῶς» πιστοποιητικῶν τῆς οἰκείας δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς ἀρχῆς, ἐμφαίνον ὅτι εἶνε ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ μητρώῳ τῶν ἀρρέων καὶ ὅτι ἔχουσιν ἥλικίαν οὐχὶ μεγαλειτέραν τῶν 21 ἐτῶν καὶ γραμμάτων οἰουδὴποτε δημοσίον ταμίον, βεβαιῶν τὴν καταβολὴν 25 δραχμῶν λόφῳ ἐξετάσεως.

2) Ὁ διαγωνισμὸς ἐνεργηθήσεται ἐντός μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ἐνώπιον ἐπιτροπῆς, ὅφ' ἡμῶν καταρτισθεῖσιν.

3) Ὑπότροφοι θὰ διορισθῶσιν ἐν ὅλῃ πενήκοντα, ἐξ ὧν τριάκοντα πέντε διὰ τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν, οἱ δὲ λοιποὶ διὰ τὰς σχολὰς τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν μαθηματικῶν. Ἐκ τούτων δέκα πέντε θὰ εἶνε τέκνα ἐν πολέμῳ πεσόντων ἢ ἀναπήρων καταστάτων.

4) Ἡ ὑποτροφία ὀρίζεται εἰς δραχμὰς διακοσίας μηνιαίως, καταβλητέας εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνός, διαρκεῖ δ' αὕτη μέχρι πέρατος τῶν σπουδῶν τῶν ὑποτρόφων. Κατὰ τὸν τρέχον ἔτος ἡ ὑποτροφία ἀρχεται ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ ἐκάστου ὡς ὑπότροφος κατὰ δὲ τὰ ἐπόμενα ἐτὴ ἀπὸ 1 Σεβρίου.

5) Οἱ διορισθεῖσόμενοι ὑπότροφοι ὀφείλουσι νὰ ὑφίστανται κατ' ἔτος τὰς οἰκείας τμηματικὰς ἐξετάσεις. Ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας τῶν κόπτεται ἡ ὑποτροφία των, ἐφ' ἣς ἀπολλύσασιν πᾶν οἶον-δήποτε δικαίωμα.

6) Μετὰ τὴν λήψιν τοῦ πτυχίου των οἱ ὑπότροφοι ὀφείλουσι νὰ ὑπηρετήσωσι κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ἐν δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ ἐπὶ πενταετίαν τοῦλάχιστον, ὑποχρεούμενοι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸν δημόσιον τὰ καταβληθέντα αὐτοῖς λόφῳ ὑποτροφίας μετὰ τοῦ νομίμου τόκου των. Πρὸς κύρωσιν τῆς υποχρέωσός των ταύτης ὀφείλουσι νὰ ὑποδείξωσιν ἀξιόχρεον ἐγγυητὴν, ὅστις θὰ προσυπογράψῃ τὸ συνταχθένσμενον συμβόλαιον ὑποτροφίας, τὰ τέλη τοῦ ὁποῖου βαρύνουσι τὸν ὑπότροφον.

7) Οἱ ὑποψήφιοι θὰ ἐξετασθῶσιν εἰς τὰ μαθήματα τῆς δ' ἡμερησίας τάξεως.

Ὁ Ὑπουργὸς Θ. ΖΑΪΜΗΣ

